

Marcwardi, abbatis sui, conscripsit circiter an. 939, editam a Surio die 6 Julii; Mabillonio, Sæculo II Benedictino, p. 281. *Miracula* tantum, omissa Vita, dedit Joan. Pinius in Actis Sanctorum, tomo II Julii, p. 337. Vide Oudinum tomo II, p. 149, Hist. litt. Gall., tom. V, p. 377. Præteriisse pigeret editum a Dacherio Wandalberti Martyrologium interpolatum esse, siquid aliud maxime. Integrius ac purius legitur in ms.; codice Bibliothecæ Canonicorum S. Martini Lucensis. Interpolationis hujus unicum hoc ex multis specimēn hic exhibendum duco ex mense Januario acceptum. Ibi vero ita legit Dacherianus codex :

Tum pridie nonas Angenti festa recurunt.

A Codex cathedralis :

Tum pridie nonas Aggei festa recurunt.

Ita profecto scripsit Wandalbertus; cum Aggei cujusdam martyris nomen hac ipsa die in Hieronymianis vetustis martyrologiis occurrat : hoc igitur sublato martyre minus noto, alterum sibi forte magis celebrem Augentum seu Augendum interpolator substituit; nisi forte non interpolatoris, sed imperiti exscriptoris hoc vitium esse malueris. Hæc igitur dum recolo, subit animum cogitatio num operæ pretium facturus sim si novam Martyrologii hujus editionem moliar; quod opportune tunc præstitero, cum novam Martyrologii a Florentino gentili meo excusi edito ex integro a me recensita novisque accessionibus illustrata proferetur in lucem.

WANDALBERTI

PRUMIENSIS MONACHI

MARTYROLOGIUM.

(Apud Acherium, Spicilegii tomo II.)

MONITUM.

Exscripserat sua manu Wandalberti Martyrologium doctissimus Bigotius, cum Bataviam inviseret, e codice scripto Isaaci Vossii, viri comitate singulari, ac poliori literatura multarumque rerum scientia clarissimi. Ascripserant falso Wandalberti Martyrologium Venerabili Bedæ Basileenses, illud ejus Ephemeridibus accensentes ann. 1563; deinde Molanus in dies distributum Usurdi Martyrologio, cuso Coloniae ann. 1568, subductis versibus nonnullis, interseruit: nunc integrum suo auctori ac nitore restitutum, una cum præfationibus soluta et stricta oratione concinnatis, atque iis quæ Martyrologium subsequuntur (illa ipsemet Vossius descripsit misitque ad præfatum Bigotium cum Spicilegii tomo V finem imponerem), prodit in lucem. De Wandalberto pauca hæc habet Sigibertus cap. 128 de Scripturis Eccles.: « Wandalbertus scripsit Martyrologium metrico stylo. » Trithemius vero plura de Viris illustribus ordinis S. Benedicti, cap. 36: « Wandalbertus, diaconus et monachus Prumiensis monasterii in diocesi Trevirensi, natione Teutonicus, vir in divinis Scripturis doctus, et in secularibus litteris valde peritus, rhetor et poeta insignis, sermone clarus et nitidus, etc. Scripsit etiam metricè Martyrologion totius ann. 1. 1, et alia plura quæ ad meam notiā non venerunt. Claruit sub Lothario imperatore, ann. Domini 854. » Miræus verba repetit Trithemii, de Script. Eccles., cap. 316, ad ann. 840.

Wandalbertus autem *Commendatione* ad Cesarem, ubi Lotharium dilaudat, non obscure annum quo tenuit Martyrologium exprimit, præcipue versibus istis :

Lustra per orbem
Quinque recurunt,
Nominè postquam
Clarus et armis,
Cæsariana
Jura retentas.

Ubi aut ab imperio Lotharii ducit initium Wandalbertus cum Ludovicus Pius anno 817 coronatum voluit filium imperatorem; aut ab eo tempore quo

B Romæ anno 823 a Paschali papa Lotharius fuit inauguratus. Si prius, addas quinque lustra, sive viginti quinque annos, tum 842 salutis annum numerabis; si posterius, 848. Suum vero Martyrologium ætatis annum agens trigesimum quintum se confecisse testatur in *Conclusionē*.

Trinis ecce decenniis
Vitam dego miser; quintus et insuper
Ævi curricularis orbis adest atque theatibus

Molanus in præfatione ad Usuardi Martyrologium, c. 5, de Wandalberto, ingenue fatetur ipsius Martyrologium e Bedæ Ephemeridibus mutuatum esse; deinde subinfert: « In indice quodam variarum bibliothecarum, qui ante annum 80 aut circiter conscriptus est, et Lovanii asservatur, quæsi Mss. Wandalberti exemplaria, sed unicum tantum indicatur in bibliotheca Regularium Lovanii in Valle S. Martini, ubi tamen nunc non est, quomocunque id acciderit: et proinde æqui bonique consulas, candidè lector, quod Wandalbertus non satis castigatus prodeat. »

Denique Florus, quem mire laudat Wandalbertus in præfatione, non martyrologus notatur, cujus meminere Usuardus, Ado, et alii, sed junior ipso, nimis acerrimus ille, Carolo Calvo imperante, Ecclesiæ Lugdunensis pro gratia Christi et libero arbitrio propugnator. Legesis Miræum ubi supra ad Sigiberti cap. 92.

Hactenus Acherium exscripsimus, docte, ut solet, de Wandalberti Martyrologio disserentem: nunc ea monebimus de quibus lectorem certiolem fieri necesse est. Ac primum quidem a nobis ascriptum est Poemation in Hexaemeron, quod Wandalbertus ipse asserit se Martyrologio suo subjunxisse. Nam cum deesset in eo codice Bigotii quo Acherius usus erat, alterum codicem vir ille studiosus deinde comparavit, ex quo id descripsit R. P. D. Edmundus Martene, nobisque humanissime communicavit.

Non hæc sola fuit Bigotiani codicis utilitas; imo fuit vel minima; ejus enim ope loca prope infinita emendavimus, ac versus qui desiderabantur restitimus

haud paucos, periade atque e vetustissimo codice regio, quicum priorem editionem contulerat Stephanus Baluzius anno, ut ipse monet, 1676.

In hoc inter versus idem Baluzius reperit descripta nescio cuius opera haud pauca sanctorum nomina, quæ edi oportere iudicavimus, quod cum ad alia utilis esse posset hæc diligentia nostra, tum ad

A intelligendum sæpe, nonnunquam ad emendandum Wandalbertum. Porro inter illa sanctorum nomina, librarius notari maxime voluit S. Martialem ac S. Leonardum; nam hujus nomen majusculis litteris exaravit, illi etiam beatissimi titulum addidit, unde conjicio codicem e Lemovicensi provincia in Urbem esse advectum.

PRÆFATIO AUCTORIS.

DOMINO OTRICO WANDALBERTUS salutem dicit.

Veteri et perantiquo præcepto monemur ut parere majoribus, morem gerere æqualibus, consulere minoribus studeamus. Ego quia tibi ^a, charissime, ut minori, quod cogitatu ipso nefas iudico, consulere nequeo; in te enim ipso tibi, ut revera sapientem decet, omnis opis consilium totiusque prudentiæ copiam esse perpendo; morigerari vero sicut æquali sensus et ingenii tarditate non valeo, quod primum constat, ut majori parere et obsecundare viribus cunctis et omni facultate desidero: maxime quod incessanti et infatigabili studio ac benevolentia me, postquam longe a patria rebusque domesticis, non tam exulare, quam degere cœpi, tua ope, consilio, providentia et liberalitate fultum intelligo: nec leviter pecco, si cum morem gerere nequeo, parere pro ingenii paupertate refugio. Itaque quod inopinatio studio ex me, et inevitabili constantique auctoritate petiisti, ut per anni totius spatium occurrentes quot diebus sanctorum festivitates et solemnes undecunque Christianorum votorum celebritates metro digererem; feci ut potui, non tam artis usu atque solertia, quam tua devotione, et immerito erga me sanctorum ad id peragendum adjutus, ut confido, favore.

In quo opere quia solemnium dierum certissima comprehensio non leviter nec facile pro librorum varietate constabat, ope et subsidio præcipue usus sum sancti et nominatissimi viri Flori, Lugdunensis Ecclesiæ subdiaconi, qui ut nostro tempore revera singulari studio assiduitate in divinæ Scripturæ scientia pollere, ita librorum authenticorum non mediocri copia et varietate ^b, cognoscitur abundare. Ab hoc ego sumptis veteribus emendatisque codicibus, Martyrologicum librum a Kalendis Januariis ad finem anni per dierum singulorum occurrentes festivitates metro edidi, præmissa, ut congrue existimavi, invocatione ad Deum, Allocutione ad omnes qui forte erunt lectores, commendatione ad te, operis hortatorem, et ad Cæsarem benignissimum Lotherium argumentique sive propositionis diverso metro descriptione: et addita post editum Martyrologium, conclusionis hymnique in omnes sanctos editione; cui etiam operi distinctionem mensium singulorum

adjeci apertam brevemque secundam usus Gallici dispositionem, et horarum diurnarum vulgarem in nostris regionibus dimensionem: quod utrumque a superiori opere nequaquam discrepare putavi. In fine præterea totius operis, de creatione mundi ^c per ordinem dierum sex breve carmen addidi, et explanationem mystici sensus in homine accipendi subjunxi, ut ea quæ de totius anni cursu descripseram, repetita ab initio mundanæ creationis explanatio commendaret.

Hoc opus quia diverso editum metro constat, necessarium existimavi generis ipsorum metrorum breviter explanare, ut non modo ipsum opus, sed ea quibus digestum est metra, omnibus qui id legendum dignabuntur sumere, manifestem. Itaque invocatio, quam in principio totius opusculi propterea posui, quod omnis scientia ex Deo manans, ab ipso sit merito poscenda (quanquam alii in opere poetico Propositionem primam esse velint), metro Choriambico, Tetrametro, Acatalectico, Asclepiadeo decurrit. Asclepiadeum autem ab Æsculapio, qui Græce vocatur *Asclepios* medicinæ repertore, cujus laudes hoc metri genere frequentatæ sunt, vel ab aliquo ejusdem nominis poeta est appellatum. Metra enim frequenter ab inventoribus, nonnunquam a frequentatoribus, interdum et ab eis quorum memorias celebrant, appellantur. Acatalecticus vero versus est, cui nulla ad plenitudinem sui syllaba deest, sed legitimo numeri fine concluditur. Tetrametrum porro carmen est, quod quatuor pedibus currit, quod in choriambicis, dactylicis, et anapæsticis metris accipitur, in quibus dimetrum, trimetrum, tetrametrum, pentametrum, et hexametrum per simplices pedes computamus: nam in iambicis trochæisque metris, quia brevia sunt, supradictos numeros per duplices pedes accipimus. Choriambicum autem a choriambico pede, quo proprie currit, vocatur. Constat enim primo pede spondæo, secundo et tertio choriambico, quarto pyrrhichio; et cum choriambus primam et ultimam longas, duas medias syllabas breves habeat, quæ simul sena tempora complent: si spondæum pyrrhichio copulemus, totidem syllabas totidemque tempora facimus; ac per hoc non tam pyrrhichio et

^a *Ego quia tibi.* Ultima vucula addita est e codice Bigot. Ex eodem editum non valeo, ubi olim legebatur non video.

^b *Copia et varietate.* Sic malimus quam in priori editione copia et veritate. Haud longe et addita post, sic codex Big. In editis, male, et editu post. Statim

nonnihil ex ingenio mutavimus in illis verbis *distinctionem... usus Gallici*: antea enim legebatur *distinctione... usus Gallicos*.

^c *De creatione mundi.* Hoc carmen, quod in priori editione deerat, a R. P. D. Edm. Martene communicatum suo loco edemus.

spondæo metrum hoc quam proprie choriambico desurrat. Invocatio ergo, hoc metro composita, quadraginta quatuor versibus constat; qui quaterni coeuntes undenos majore complexione versus efficiunt.

Allocutio autem, quæ lecturos commonens invitat, metro Dactylico, Tertrametro, Catalecticoque, a pede scilicet frequentiori, et numero pedum quaterno atque una, quæ ad plenitudinem metrici numeri, deest syllaba, appellato decurrit: constat enim spondeo, dactylo, catalecto, itemque dactylo, et spondeo. Cumque hoc metrum dactylo proprie constet, si catalectum spondeo addas, erant ratione syllabarum tres dactyli et unus spondeus, atque a plenitudine dactylicarum syllabarum, una tantum syllaba deesse videbitur; quamquam ratione temporum dactylus, qui una longa et duabus brevibus constat, spondeo, qui duas syllabas longas habet, par et æqualis existat. Itaque Allocutio prædictis pedibus curvens sexaginta octo versiculos continet, qui similiter, ut priores, quaterno numero conjuncti, septemdecim majores versus efficiunt.

Porro Commendatio metro Phaleucio, Pentametro, Hendecasyllabo constat, quod a numero undecim syllabarum Græce Hendecasyllabum, a numero pedum quinque Pentametrum, ab inventore sive frequentatore Phaleucium appellatur. Decurrit autem primo pede spondeo, secundo dactylo, tertio, quarto quintoque trochæo; quamvis ultima syllaba indifferenter in omnibus metris accipitur et frequenter trochæus in spondeum, spondeus in trochæum, in pyrrhichium iambus, iambusque in pyrrhichium, per ultimas syllabas transeat. Igitur Commendatio priore sui parte, hoc metro composita, sex et triginta versibus impletur, qui item per quaternam complexionem novem majores versus explere noscuntur. Posterior pars Commendationis, ad Cæsarem edita, metro constat Dactylico, Dimetro, Catalecto, quod dactylo tantum currit atque spondeo, neque aliqua syllaba ad plenitudinem indiget. Hæc pars quadraginta duosque versiculos continet, qui seni simul coeuntes septem majore conjunctione faciunt versus.

Reliquum deinde opus ad completum Martyrologium, heroico carmine, quod a gestis virorum fortium frequentatis appellatur, et hexametro numero pedum constat, excurrit: in quo metro, præter ultimum, qui spondeum tantummodo sive trochæum recipit, et penultimum locum, qui dactylo solummodo impletur, reliqua loca licenter dactylum spondeumve recipiunt. Quod opus ab initio Propositionis

A usque ad completum Martyrologium, heroicos versus nongentos et quadraginta continet.

Sequitur deinceps Conclusio, ad complendum Martyrologium pertinens, quæ mixto Choriambico, hoc est Glyconio, Asclepiadeo Alcaicoque contextitur: quæ metra ab auctoribus sive frequentatoribus nominata Glycone, Asclepio et Alcæo: Glyconium quidem spondeo, choriambico, pyrrhichio: Asclepiadeum spondeo, duobus choriambis, pyrrhichio: Alcaicum vero spondeo, tribus choriambis, pyrrhichioque decurrunt. Eadem Conclusio viginti quatuor versiculos prædicta conjunctione metrorum complexa octo majores versus ternis simul coeuntibus reddit. Hic hymnus in omnes sanctos succedit, qui metro constat Dactylico, Pentametro Sapphico, quod a muliere, quæ Sappho dicta, hoc genus metri reperit, appellatum; quinque pedibus, hoc est trochæo, spondeo, dactylo, duobus trochæis decurrit; eique post tres versus semper comma heroicum additur, quod dactylo constat atque spondeo; ita efficiuntur in diversa tres versus pariles, et membrum heroicum, quæ complexio in supra dicto hymno octo majores, minores versus reddit viginti quatuor, commata nihilominus addens octo: hæc, ut supra memoravi, ad finem complexionemque præcedentis Martyrologii pertinent.

Deinde sequitur descriptio duodecim mensium, quæ nomen in singulis etymologias, signorum nomina et stellarum, in signis numeros usque temporum ostendit. Huic descriptioni cohæret horarum per menses omnes dimensio. Quod opus versibus heroicis quadringentis et quinquaginta completur.

In fine totius libelli superest de creatione mundi brevis et aperta descriptio cum additione mystici sensus in homine super creatione rerum accipiendi: quæ descriptio metro Pherecrate constat, quod a Pherecrate inventore sive frequentatore nuncupatum spondeo, dactylo, spondeoque contextitur, quamvis pro ratione novissimæ syllabæ, ultimus spondeus frequenter in trochæum mutetur. In hac descriptione ternis versibus in unum coeuntibus, minores ducenti octoginta quinque, majores nonginti octo efficiuntur. Ita in omni hoc opere diversorum metrorum variarumque mensurarum versus sunt, ab invocatione ad Deum usque ad mundanæ creationis comprehensionem, mille nongenti novendecim. Hæc ita complexus sum, ut tibi, Charissime, cui totius opusculi sicut cunque constiterit munus assignabitur nihil hic incognitum dubiumve remaneat. Bene Vale.

SEQUENTIS METRICI OPERIS TEXTUS.

INVOCATIO ^a.

^b Celsi cuncta parans, conditor ætheris,
Orbis principium, luminis editor

^a Metrum Choriambicum, Tetrametrum, Asclepiadeum.

Inventorque, boni fons sine termino.
Audi quod precor et supplico servulus,
Plebis tu caput et gloria candidæ,

^b Celsi cuncta parans. Codex Big., celsi cuncte parans: quin legendum sit celsi sancte parans, non vade

Albis fulgida prætextaque vestibus
 Agnum quæ sequitur ; lotaque sanguine
 De cunctis placet empti et data genibus.
 Hanc terris colit, et prædicat omnibus
 Votis accumulans optima gaudia
 Concors Ecclesia, et mox modulantium
 Festivo sociat carmina cœtui.
 Hæc nunc curriculis vota sub annuis,
 Per quos emineant et redeant dies,
 Exponam breviter credita carmine,
 Comprendens acies bellaque fortium,
 Quorum, Christe Deus, pro meritis mihi
 Cunctorum veniam hic annue criminum.
 Servo confer opem, missaque desuper
 Cæcum de tenebris jam revocet manus,
 Rector ; nempe tuo nulla renititur,
 Nulla est imperio dura potentia :
 Armis tu poteris vincere fortibus,
 Fallens ne Zabuli vincat iniquitas,
 Tandem sic satis ad tartara per scelus
 Cunctum perque nefas, perque probra omnia,
 Casu flebiliter tendere pessimo ;
 Oblectetque tuis vivere legibus.
 Felix cœlicolis permanet in quibus
 Regem ^a præsidiiis vita perennibus,
 Summum quando piis tu resides bonum,
 Explet quos jugiter te sitiens amor.
 Spei nil superest ^b, ad veniam mihi,
 Vitæ nec potior suppetiis, nisi
 Pressum tu releves, æger et anxius
 Succumbensque ruam mortis ad infima.
 Munus nunc operis permodici tamen
 Sanctorum in numero de populo tibi,
 Rector, quodque tuo profero nomini,
 Gratum de sterili sit rogo carmine.
 Hymnum personet hic mens humilis tibi,
 Devotusque canat te modulans homo,
 Unum cui jugiter cum Patre gloriam
 Agmen prædicat in sæcula lucidum.

ALLOCUTIO.

^c Christum quisque cupis cernere, et alto
 Decernis animum figere cœlo,
 Spei certa videns signa beatæ,
 Magnorum sequere hic gesta parentum.
 Illi sæpe Deum cernere sueti,
 Præstantes opibus, corpore fortes,
 Condignæ ac sobolis germine fulti,
 Illustrant meritis sæcula sanctis :
 Illi divitiis sponte relictis,
 Cunctis et viridi tempore rebus
 Contemptis, Superum regna videntes,
 Monstravere suis addita signis.

dubito. Vers. 7 *lotaque sanguine*, optima codicis Big. lectio ; pessima contra prioris editionis, *lotaque sanguine*.

^a *Spei nil superest*. Sic codex Big. emendate : prior editio, *spei vis sup.*, corrupte. Supra *Regem præsidiiis* ; forte legendum *regens*, ac ne sic quidem sententia satis constat.

- A Illi et vivifico fame pleni,
 Visis ac monitis cœlitis acti,
 Venturum Dominum vocibus atque
 Portentis variis edocuerunt.
 Illos, factus homo est, perditoque et orbi
 Salvando adveniens, ore manuque
 Instructos, populum misit in omnem,
 Mundi ut perficeret rite salutem.
 Illos verus amor Regis ad astra
 Vexit martyrii stemate claros,
 Insignesque pii flore cruoris,
 Quorum nunc radiat terra triumphis.
 Illos quin etiam celsa venustat
 Doctrinæ et meriti gloria magni,
 Qui verbo Ecclesiam, qui prece, quique
- B Signis, quique libris instituere.
 Illis est proprius splendor honorque,
 Quæ Christi niveo tegmine sunt
 Vicerunt stabili mente mirantem,
 Mulcentemque simul carnis amorem.
 Illis est etiam fama perennis,
 Quæ expertum viridis corporis ignem
 Calcarunt penitus cœlibe vita,
 Præcinctæque Dei tegmine lumbos.
 Illis nec modicum est culmen honoris,
 Servatis thalamis, quæ pietate
 Compserunt socium rite cubile ;
 Natos quæque Deo sponte dicarunt.
 Illorum superat fama per ævum
 Conspectus hominum, cunctaque mundi
- C Temnentes, eremum qui coluere,
 Cœlestem meriti sumere panem.
 Illorumque nitet nomen, in unam
 Quos egit ^d pariter lex sacra mentem,
 Patrum qui monitis colla manusque
 Summisere, Dei lege jugati.
 Illorum pietas nec minus alto
 Præfulget merito, qui sua Christo
 Largiti, egregia forte perennes
 Nunc gazas retinent, regnaque cœli.
 Sic nos multiplici præduce norma
 Christus sancta vocat ; sicque minorum
 Prælucent oculis, lumina Patrum
 Sic multa est meriti causa beati :
- D Nec nos velle sequi prava pudebit ?
 Quæ vult, quæque vetat, quæ jubet almi
 Lex verbumque Patris nosse valebit ;
 Doctrix quemque fides veraque purgat,
 Finis qui fuerit ; quæque beati hinc
 Excessus requies ; quæve recursus ^d
 Nunc anni memorent bella piorum,
 Monstrabit modico hic corpore codex :
 Hunc si velle potes, lector opime,

^b Metrum Dactylicum, Tetrametrum, Catalecticum.

^c *In unam quos egit*. In editis, *in unum*, male ; in codice Big., *in unam*, bene.

^d *Quæve recursus*. Sic profecto legendum ; nam quod erat in priori editione *quive recursus*, intelligi non potest.

Fac velis animo nosse benigno :
Nulli hic namque subest mens pia culpæ,
Christo quod poterit sponte dicavit.

COMMENDATIO.

^a Vera sume ^b librum fide sacratum,
Sincera hunc reserans legensque mente,
Scribendum tibi, quem pio rogatu
Hortatuque jubes, amice dulcis.
Hoc nam gratificum libro videbis
Digestum breviter tibi sciendi
Questum cum replicans volensque munus,
De jusso inspicias labore tandem.
Quondam Hieronymus sacer quietum
Vitæ deseruit statum modumque,
Aggressus veteris novæque legis
Romano eloquio probare libros.
Augustine, tuum perennis ævi
Nomen, fama gerit, Pater, per orbem,
Qui Christi Ecclesiam doces, et omne
Errorum perimis, fugasque vulgus.
Sic martyr quoque Cypriane Christum
Doctrina, atque pio cruore clamas.
Ore et Hilarius micat beato :
Scriptis Ambrosius manet, atque magnis
Pollet Gregorius, nitetque laude
Dictorum. Volitat Juvenecus, illi
Conjunctis spatiis Arator hæret,
Prudentique Deum canendo vivis.
Multos sic memorans honor revolvit
Scriptis qui propriis manent librisque,
Gaudens quos legit et frequentat orbis,
Quamvis morte obita hinc abisse cernat.
Nobis exiguum subest loquendi, et
Scribendi ingenium; negat priorum
Nos æquare locum, vicemque vatum
Exilis copix loquacis usus.
Aggressi tamen hic novum piumque
Carmen proferimus Deo, tibi que
Hoc qui mente pia rogas, amice,
Tu nostro petimus fave labori.

AD CÆSAREM.

Tuque favendo,
Cæsar, adesto,
Sceptra parentum
Qui pietate,
Quique benigna
Leges gubernas.
Te moderator
Nam Deus orbis
Jussit habenas
Flectere avitas
Imperii que
Sceptra paterni.
Teque periclis
Ipse paratis

Exiit olim,
Deque cruenta
Cæde furentum
Sæpe reduxit.
Aurea celso
Vertice Roma
Te decorando
Nomine sauxit
Cæsar, orbi
Mox fore regem :
Italia primum
Te duce tellus
Eminuit; post
Francia, temet

^a Metrum Phaleucium, Pentametrum, Hendecasyllabum.

^b Vera sume. Ita maluimus quam quod legebantur vera summe. Statim hunc reserans e codice Bigot. scripsimus ubi erat hunc resonans. Haud longe ejusdem codicis lectio de jusso inspicias, magis idonea visa est, quam illa prioris editionis de justo insp.

A Sceptra regentem
Mundus adorat.
Lustra per orbem
Quinque recurrunt,
Nomine postquam
Clarus et armis
Cæsariana

Jura retentas.
Tempora Christus
Longa videntem
Te regal, omnis
Te veneretur
Teque tremescat
Purpura regem.

PROPOSITIO.

Carmine qui vacuas captavi sapius auras,
Rumores vulgi quærendo stultus inanes;
Aggrediar tandem veram de carmine laudem
Quærere, et æternum mihi conciliare favorem,
Spectandos breviter signans actusque, virosque,
Atque dies fixo reditu ^c volvente per orbem,
Ordine quæ lustrent scribens solemnia quemque?
Hic mihi nonnunquam sanctorum nomina, leges
B Carminis excedens, sed non mutilanda vocandi
Est censura; bonos veniam pietate merebor.

COMPRESIO TEMPORUM,

MENSIVM, DIERVM, ATQUE HORARVM.

Per varios orbem rerum natura meatus
Distinxit, moderante Deo, mortalibus ægris;
Alternis jugiter vicibus noctemque diemque;
Æstatem atque hiemen, autumnus, verisque tepore;
Bissenisque simul discretum mensibus annum.
Primum quæque suis horarum tempora punctis
Excrescunt, tam bis duodenæ temporis horæ
Luce diem et tenebris complent ab origine furvis,
Nuncque dies parili spatio, noctesque feruntur:
Nunc celerante die ^d fuscis nox tenditur alis:
C Nocte brevi rursus curru lux incita fulvo,
Ad summos axes solarem provehit orbem.
Hebdomas hinc septem complectitur integra soles;
Quatuor hebdomades vulgarem volvere mensem
Dicuntur; sed quos soles statuere priores,
Ordine diversis menses numeroque feruntur:
Junius, Aprilis, September, et inde November,
Bis bina hebdomada constat, geminisque diebus.
Mensis tum Jani, Augustus simul atque December,
Martius, Octimber, Maiusque et Julius aucti
Quatuor hebdomadis fulgent, ternisque diebus.
Solutus quem Februo mensem Numa addidit auctor,
Bis denis tantum patet octonisque diebus.
Tempora solarem variantia quatuor annum,
Ver, æstas, autumnus, hiems: flos, fructus, ho-
norque

D Mensibus alludunt spatiata ex ordine ternis.
Has leges natura dedit, quo tempore primum
Conditor omnipotens mundum formavit, et orbis
Terrarumque modis concrevit semina miris.
Has etiam docti prius advertere parentes,
Et liquere suis, anni crescente rotatu,
Hebdomadis pariter quinquagenis gemivisque
Ter centum sexagenis quisque diebus.

^c Fixo reditu. Codex Big., anni reditu. Sequentem versum ita lego, ordine quo lust. sc. sol quæque.

^d Nunc celerante die. Hunc versum qui antea sic legebatur: nunc celebrante die f. vox tend. al., emendavimus ope codicis Big., in quo etiam reperimus vocem furvis, ubi editum erat furvis.

Hinc Nonas, Idus, statuerunt atque Kalendas :
 Scilicet ut vario distinctus ordine mensis,
 Humanos relevans mulceret rite labores,
 Festiva exciperent cum fessas otia plebes,
 Dona que solemnnes populus proferret ad aras.
 Hæc docuit populum Ægypti de morte redemptum,
 Edita per Moysen veteris conscriptio legis,
 Sabbata quæ sanxit, novilunia, Pascha que sanctum,
 Jejunique dies statuit temporibus anni
 Certis inflexa servari lege per ævum,

A Agni quæ typico signatam sanguine plebem.
 Agno, azymo pane, et lactuca pavit agresti.
 Omnia quæ nostram signarunt festa salutem,
 Nos docuere Deum, Christi qui morte redempti,
 Religione dies sacramus præduce cunctos.
 Ergo age quas teneant solemnna festa Kalendas,
 Martyria illustrentque dies quos clara per orbem,
 Quos confessorum laus sancta et vita coronet,
 Virgineis thalamis quæ sint sua vota diesque,
 Carmine promamus : mentem pie suffice Christe.

INCIPIT

MARTYROLOGIUM WANDALBERTI.

JANUARIUS.

- Dies 1** Primum nunc Jani vocitatum nomine men-
 [sem
 Unde sacratus eat, recolat quæ festa ca-
 [nemus.
 Quod veteres coluere Patres, umbramque
 [futuri
 Lex posuit, sancta Christi de Virgine nati
 Circumcisa caro, Jani sacrat ecce Kalendas.
 Basilusque sacer meritorum splendet ho-
 [nore.
 Eufrosina simul nitet, Almachiusque beatus.
2 Macharius quartum Nonarum dedicat
 [astrum *,
 Qui tenuit docuitque eremi pius accola
 [morem. **C**
3 Tertia Nonarumque dies celebrat Genove-
 [fam.
4 Tum pridie Nonis Augenti festa recurrunt.
5 Hinc Nonas Simeon confessor possidet al-
 [mus :
 Papa Telesforus is ipsis pariterque coruscat.
6 Octavo ante Idus agitur Theophania san-
 [cta.
7 Septima ab Ægypto Christum celebratque
 [relatum :
 Antiochena suum recolitur quoque plebs Lu-
 [cianum.
8 Iduum post sexto, Eugeniano vota ferun-
 [tur :
9 Quinto, Vitali, Fortunato, et Revocato. **D**
10 Quarto Melciades, Paulusque eremita,
 [beato
 Sublati fine, ætherea lætantur in arce.
11 Salvius hinc ternas Carthagine consecrat
 [Idus.
12 Plebs Itachia suum pridie recolitur Ciriacum,

- B Dies 13** Idibus Hilario Pictavæ militat urbis
 Plebs devota, suo Pastor quam fulsit ho-
 [nore.
14 Quam nonam et decimam constat Februi
 [ante Kalendas
 Esse diem, Felix sacer et confessor ador-
 [nat.
15 Bisque novenam Habacuc simul et Michæas
 [honorant.
16 Septima post decimam Marcelli Martyris,
 [atque
 Pontificis summi meritis et nomine fulget.
17 Sextaque cum decima Antoni virtute di-
 [catur :
 Hæc etiam socio Geminorum pollet ho-
 [nore,
 Lingona quos uno celebrat plebs marmo-
 [tectos.
 (Tum quoque nubiferi penetrat sol sidus
 [aquari)
18 Quinta et dena simul Prisca pro martyre
 [gaudet.
Et sancti Volusiani confessoris.
19 Bis septena Niceto Hautmaroque coru-
 [scat.
Mariæ et Marthæ.
20 Tertia post decimam Fabiano præsule ^b
 [flore :
 Cui parili Sebastianus virtute cohæret,
 Roma quem vectum Suessio læta frequen-
 [tat.
21 Bissena est Agne quam virgo et martyr
 [honorat.
Et sancti Fructuosi episcopi
22 Undecimam Levita potens Vincentius
 [ornat

* *Dedicat astrum.* Sic in uno codice quem Acherius viderat, et in Big. In editis, *dedicat artem.* In seq. versu ubi *Augenti*, Acherius conjecit legendum *Eugendi.*

^b *Fabiano præsule.* Ita edere cum codd. Regio et Bigot. malimus, quam quod antea legebatur *præsule.* Infra ex iisdem codd. scriptum *Bissena est Agne*, ubi prius erat *Bissena est Agnes.*

- Dies 22** Huic et Anastasium virtus conjungit opi-
[num.
23 Post Emerentianæ decimo laus emicat am-
[pla.
24 Nono martyrium Babilæ virtusque coru-
[scat.
Et Timothei, discipuli Pauli Apostoli.
25 Octavo ex Saulo ^a conversum gloria Pau-
[lum :
Projectumque suum celebrans Arvernus
[adornat.
26 Septima moxque dies Polycarpi sanguine
[fulget,
Smyrnæ quem vero celebrant pro rege cre-
[matum.
27 Punica terra suum sexto veneratur Avi-
[tum ^b :
Sulpicius, Batildis et Aldegundis quoque
[vernant.
Cælestini et Victorijæ.
28 Quintum progenies Romana Agnes dicat
[almæ
[Lux, decus orbis, amor patriæ, luctusque,
[dolorque,
Excelso imperii caput exaltatus honore,
Tum Carolus migrans Ludovico sceptrâ
[reliquit.]
29 Quarto martyrium Papiæ Maurique reful-
[get :
Tum quoque Valerio Treviri pro præsule gau-
[dent. C
30 Tertiatque Hippolytum Antiochenæ perso-
[nat urbi.
31 Saturnine tuum egregium, Tircique tro-
[pæum,
Victorisque simul Jani determinat orbem.
*Gelasii et Ursini. In Alexandria, Zoti-
ci, Ammoni, Ciriaci, Gemini, et pas-
sio sanctorum Gallicini et aliorum
quindecim sacerdotum. In Africa,
Victoris et Polycarpi.*

FEBRUARIUS.

Nunc etiam Februi texemus carmine cur-
[sum,
Quæque ferat pariter festorum signa die-
[rum.

- Dies 1** Brigida virgo potens, Februus sibi prima
[Kalendas
Scotorum sancit miro celebrata favore.
In Græcia, sanctorum Polycarpi, Dioni-

^a Octavo ex Saulo. Optima utriusque codicis lectio; fallet quod antea legebatur ex sæclo. Statim iidem codd., *Projectum*, habent, ubi prior editio *Præjectum*: in Regio etiam est *Arvernus*.

^b *Veneratur Avitum*. Non contemnendum quod in Regio cod. scriptum est, *veneratur Adjutum*; cum auctor ipse monuerit se mellicarum legum rationem ubique non habuisse. Cætera quæ leviora sunt, cur hic exscribi debeant non video.

^c *Augule septenis*. In codice Regio *Angule*. Ejus-

sti. In Scotia Brigidæ virginis, et sancti Sur. . . .

- Dies 2** Quartum Nonarum templo illatus dicat
[Agnus,
Quo lustrante Deo vivum plebs credula tem-
[plum
Mente pia locat, acceptum sternitque tri-
[bunal.
3 Ternis et Nonis Lupicino festa sacrantar :
Hisque cruore pio Celerinus cum Celerina
Enitet Ignatius, Laurentinusque beati.
4 Tum pridie Nonas Aquilinus vindicat al-
[mus;
Antistesque nitet Phileas cum Philoromo.
*Et natale sanctorum Forosenproni, Gemini,
Gelasi, Magni, Donati, Aquilini;
item Donati, Timothei.*
5 Siccaniæ populos Nonis sibi subdit Aga-
[thes
Virginis eximio virtus celebrata decore.
*In Oriente, Patras civitate, ordinatio epi-
scopatus sancti Andræ apostoli.*
6 Idibus octonis martyr Dorothea coruscat.
*Syracusa civitate, passio sanctæ Lucie
virginis. Romæ, via Appia, sanctæ
Sotheris virginis. Et depositio sancti
Amandi.*
7 Augule septenis ^c mundum vincendo trium-
[phas.
(Tum quoque ver clarum primos erumpit
[in ortus.)
*Et sanctorum Ammonis, Stacioni, Satur-
nini.*
8 Senas Dionysius ornat, et Æmilianus.
Et sanctorum Pauli episcopi et Tirsi.
9 Quinis Amonem ^d recolunt pia vota bea-
[tum.
*Alexandria, Pauli, Dionysii et Ammo-
nis.*
10 Sother, Irenæus, et Scolastica virgo qua-
[ternis,
Egregia pariter meritorum laude nite-
[scunt.
*In Niviala monasterio, sanctæ Geretrudis
virginis. Et sancti Silvani episcopi.*
11 Ternis hinc Desiderius Lugduna coronat
Mænia, Partemio et Calocero Roma re-
[fulget.
*In Africa, Victoris, Januarii, Vitalis,
Zotici, Cyriaci.*

dem codicis auctoritatem secuti, versum hunc edidimus ante illum *Tum quoque*, qui in priori editione priorem locum obtinebat: ac ne id sine ratione factum existimes, scire te volumus in eodem codice post notam prosaicam diei scriptum esse: SOL IN PISCIBUS.

^d *Quinis Amonem*. Sic cod. Reg. Prior edit., *Ammonem*. Ex eodem cod. infra *Barcilon* scripsimus ubi legebatur *Barcinon*; nam ut hæc lectio melior est, sic illa auctoris ætate usitatior.

Dies 12 Eulaliæ festum pridie, sanguisque coru- A

[scat.

Urbs Barcion eximia quæ martyre gaudet.

In Africa, Damiani, Juliani, Victoria, Felicis, Secundi. Et Simplicii episcopi.

13 Idibus ætherum Julianus scandit hono- [rem,

Sponsa beata [Basilissa] animum cœlo cui [jungit ovantem.

In Alexandria, Tulliani, Ammoni. Lugduni, depositio sancti Stephani.

14 Tum decimo sextoque die præeunte Ka- [lendas

Martyr Vitalis a nitet, et Felicula virgo, Atque Valentinum memorant sua gesta B

[beatum.

Felicis et Zenonis, et sanctorum Germani et Juliani.

15 Hinc decimo et quinto meritum clarescit [Agapes.

Hocque die cæsos pœnis veneratur acer- [bis

Brixia Faustinum celebrem, sanctumque [Jovitam

In Antiochia, natale Joseppi, Apollonii, Romani, Zosimi, et Agape virginis.

(Hoc etiam geminos scandit sol sidere pi- [sces.)

16 Quartus cum decimo Juliana martyre lucet Onesimumque colit Paulo doctore bea- C

[tum.

In Africa, Maximi, Vincentii, Pauli. Et depositio Tetradi episcopi.

17 Tertius ac decimus Policroni festa re- [volvitur,

Donatique, fides, sanguis quos junxit et [ara.

Et passio sanctorum Secundiani, Justæ, Romulæ, Silvani.

18 Bissennumque diem Martialis sanctus ho- [norat.

In Africa, natale sanctorum Rutuli, Silvani, Secundi, Damasi, Pauli, Marcelli, Gemini.

19 Publius undecimum simul et Julianus ador- [nant.

Et natale sanctorum Marcelli, Tullii, item Juliani, Lampasi, Maiuli, et Julii.

20 Mox decimus laudem recolit famamque Co- [ronæ b.

Apud Cyprum natale Potamiæ, Romæ, via Appia, depositio Gagi episcopi. Et

alibi, Victoris, Coronæ, et aliorum de- cem.

Dies 21 Victorine tuo nonus de nomine fulget.

In Africa, natale sanctorum Secundini, Servuli, Sirici, Saturnini. Et alibi, Crispini, Rustici, Justici, Amatoris.

22 Octavoque Petri cathedra et doctrina co- [ruscat,

Urbs læta Antiochi quo primum præsule [vernatur.

Nicomedia, natale sanctæ Teclæ virginis, et sanctæ Concordiæ.

23 Septimus eximio Polycarpi splendet ho- [nore,

Presbyter ore fidem Christi qui jussa se- [cutus

Martyrio turbam potuit servare fidelem.

In Africa, Zenonis, Arionis, Hippolyti, Zenonis, Etiruli.

24 Sextus apostolica radiat virtute Mathiæ, Bissextusque loco hoc quartoque intexitur [anno.

Occultumque diu caput hoc Baptista re- [textit.

Et passio sanctorum Nicotori, Claudiani, Dioscori et Sarapionis.

25 Quinta dies Crescenti augetur laude beati.

In Africa, natale sanctorum Donati, Justi, Herenei, Aurelii, Ingenuæ In Pamphylia, natale sanctorum Nestoris et Castæ.

26 Nestore quartus c ovatur, socio pariterque [Theone.

Et natale sanctorum Alexandri, Abundantii...

27 Tertius Hesperia Leandro antistite floret.

28 Machario pridie Rufinus jungitur almus.

In Thessalonica, natale sanctorum Alexandri, Abundanti, Severiani, Januari. In civitate Smyrnæ Asia, sanctorum Serviliani...

Hic finis Februarii concludit lumina mensis.

Natale Celeris pupilli, Claudiani, Quinti et Mansueti.

MARTIUS.

Martius insigni feriatu tempore, demum Quorum præmineat d breviter dicemus ho- [nore

Dies 1 Martis Donatus tenet, Albinusque Kalendas. *Kal. Martias, sancti Donati, Abundanti, et depositio Albini episcopi.*

2 Senis mox Nonis Heraclus Paulusque co [luntur.

^a *Martyr Vitalis.* In codice Reg., *partis Vit.*; in Bigot., *Par his*, quam lectionem vulgatæ præfero. In utroque codice desunt versus *hocque die, et Brixia Faust.*

^b *Famamque Coronæ.* Sic emendavimus ex utroque

codice, Reg. et Bigot., nam in priori editione, corrupte, *famamque coronat.*

^c *Nestore quartus.* In codice Bigot., *Mestore.*

^d *Quorum præmineat.* Sic in codd. Reg. et Big., in editis, *quorum præminet.*

- In Cæsaria Cappadociæ, Lucæ episcopi et A* **Dies** Consecrat, æterna cœum quo laude petisti.
Januarii. Romæ, depositio sancti Innocenti episcopi.
Et natale sancti Felicis.
- Dies** 3 Quinas Magra pio Nonas defendit amore :
Iis et Emitherius, Chelidonius ^a, atque
[Marinus,
Asteriusque micant effuso sanguine clari.
Et sanctorum Felicis, Justî, Fortunati.
In Africa, Felicis, Emetri.
- 4 Lucius hinc papa pretiosa morte quaternis,
Martyrum et octingentorum turba optima
[fulget.
*Nicomedia, passio sanctorum Adriani cum
aliis numero triginta tribus.*
- 5 Ternas martyr habet meritorum nomine
[Focas,
Sanguine qui mortem vicit, virtute draco- **B**
[nem.
*Antiochia, passio sanctæ Socæ. In Africa,
Petri, Eusebii, Justî, Sirîæ, Satur-
mini et Marci.*
- 6 Victorinus ovat pridie, Victorque retrusi.
Carcere, qui celso penetrarunt astra vo-
[latu.
*In Nicomedia, Victoris, Claudiani, Per-
petuæ Felicitatis, Jocundi, et Revo-
cati.*
- 7 Nonis Felicitas micat et Perpetua, castam
Quæ Christo vitam felici morte dicarunt.
*In Mauritania civitate, passio sanctorum
Perpetuæ et Felicitatis.*
- 8 Idus octavas martyrique Cyrillus, et una **C**
Consimili retinet venerandus honore Ro-
[gatus.
In Nicomedia Quintili episcopi.
- 9 Septenis Quadrageno sub milite festum
Armeniæ recolunt unum sacra festa Mi-
[noris.
*In Armenia Minori Sebastiani, et millia
quadraginta quorum gesta habentur. In
Africa, Philippi, Rogati.*
- 10 Senis, Gaius, Alexanderque coluntur; eis-
[dem
Quadragesima et bina cohæret turba cruore,
Quos pariter sævo celebramus præside **b**
[cæsos.
*In Alexandria, Eracli, Zosimi, Alexandri **D**
et Agapæ virginis.*
- 11 Candidus hinc quinas sibi Valeriusque re-
[tentant.
*In Carthagine, Candi, Valeri, Quirilli,
Marciani. In Nicomedia, Eunuchi, et
Gurgoni.*
- 12 Quartam mox Iduum finis tuus, alme Gre-
[gori
- Consecrat, æterna cœum quo laude petisti.
Romæ, depositio sancti Innocenti episcopi.
Et natale sancti Felicis.
- Dies** 13 Presbyter et ternas Macedonius implet,
[honestas
Conjuge Patricia, et nata comitante Mo-
[desta.
*In Thessalonica Domiciani, Lucæ, Seve-
rini, Silvani, Concessi et Marcialis.*
- 14 Eufrosius pridie, Petro cum martyre fulget.
*In Africa, Alexandri, Mammeri, Fronto-
nis et Naboris martyrum.*
- 15 Thessala plebs Idus Matriona martyre ser-
[vat.
*In Cappadocia, sancti Longini. In Hiero-
solyms natale sancti Jacobi apostoli,
fratris Domini. Et Lucæ evangelistæ.*
- 16 Septima post decimam Aprilis de more Ka-
[lendas
Præcedens, Cyriaci et Largi splendet ho-
[nore,
Smaragdique simul pretioso sanguine ver-
[nat.
*In Nicomedia Castori, Dionysii, Sereni,
Quiriacæ, Eugenæ et Juliani.*
- 17 Bisque octona tuo, Patrici, nomine pollet.
Scottica gentilem miserate per oppida cul-
[tum.
Hæc quoque Gertrudæ redduntur vota
[beatæ.
Alexandri episcopi, et sancti Patricii.
- 18 Præsul Alexander ter quinam possidet :
[altam
Presbyter et Romam Pigenus ^c sanguine
[lustrat.
Hac aries soli vernantia lumina pandit.
Conditor hac rerum lucem Deus condidit
[altus
Hancque diem primam formando protulit
[orbi.]
*In Campania, Quinti, Rogati, Luciani,
et Saturnini, Victoris et Mauri.*
- 19 Bis septena Joanne eremi cultore coruscat.
*In Cæsarea, Theodori presbyter. In Afri-
ca, Ammoni, et depositio sancti Leonis
episcopi et confessoris.*
- 20 Tertia cum decima Cuthberti laude nitentes
Angelorum ducit per mystica gaudia plebes.
*In Antiochia, sancti Joseph. In Syria,
Pauli, Claudii, Exsuperi, Victurici,
Valentini.*
- 21 Tum duodena fide Benedicti et nomine
[fulget,
Cœnobiale decus duce quo lætatur in orbe.

^a Chelidonius. In codice Reg., Celedonius, ac vers. seq., Austeriusque.

^b Sævo celebramus præside. Ita legitur in codd. Reg. et Big. In priori editione, sæva celebramus Per- side, male, et contra historię fidem.

^c Romam Pigenus. In codice Reg., Pignemus. Haud longe, ubi protulit, in eodem codice legitur protulit.

Dies 21 (Hæc spatiis æquat paribus noctemque diem-
[que :
Hæc quoque sole novo lunam stellasque
[micare
Vidit in exortu sub luce quarta dierum.)

In Alexandria, Serapionis monachi, Lucæ, Amatoris.

22 Undecimæ antistes tribuit pia lumina Pau-
[lus
Quo jure exsultat proprio Narbona magistro.
(Hæc primum ^a celebrat perfecto lumine
[Pascha.)

In Africa, Saturnini et aliorum novem.

23 Felix hinc decimam, et Theodorus cum
[Juliano.
Ornant, eximia virtutum laude ferendi. **B**

In Provincia, Pauli, Juliani. In Antiochia, Theodori presbyteri.

24 Romulus et nonam, pariterque Secundulus
[implet.

Hic concurrentes inveniuntur. In Africa, Agapiti, Rogati. In Mauritania, Felicis et Saturnini.

Angelus octava venturum nuntiat Agnum.

25 Agnus et ipse cruci mundi pro morte leva-
[tur.

Hierosolymis, Dominus noster Jesus Christus crucifixus est. Et passio sancti Jacobi apostoli. Et Annuntiatio sanctæ Mariæ.

(Hic Deus omnipotens ^b Adam de pulvere **C**
[psalmat,
Nomina et apta ponit cunctis animantibus
[Adam.)

Et immolatus est Isaac.

26 Septima Montanum memorat cum conjuge
[sancta.

Atque simul quadrageno cum martyre pas-
[sum.

In Antiochia, Timothei, Diogenis et Maximi, Theodori episcopi. In Africa, Victoris, Saturnini. In Sebaste civitate, natale sancti Petri episcopi et confessoris.

27 Agni surgentis resplendet sexta triumpho. **D**
*Resurrectio Domini nostri Jesu Christi.
Et in Africa, Maurili, Successæ, Matutinæ, Donati. Et in Cæsarea, natale Mariæ.*

28 Quinta Priscus, Alexander, Malcusque co-
[luntur ^c :

^a *Hæc primum.* Versum hunc, qui in vulgatis deerat, subministraverunt codices Reg. et Big.; in illo additur SEDES EPACTARUM.

^b *Hic Deus omnip.* Duos hosce versus, qui deerant in priori editione, in codice Reg. reperit Baluzius; alter sic legebatur :

Nomina ponit pater cunctis amantibus Adam;

nec ita emendavimus, ut vides.

^c *Malcusque coluntur.* In editis, locantur; in utro-

Dies 28 Hanc quoque Guntramnus migrans rex op-
[timus ornat.

In Cæsarea, Rogati, Dorothei, Audactæ, Alexandri. In Tharso Ciliciæ, Castoris. Et depositio beati Idiloni monachi.

29 Eustathius quarta virtutis laude coruscet,
Abba Columbano nituit qui rite magistro.

In Nicomedia, Pastoralis, Victorini, Saturnini, Julianæ, et aliorum trium. In Antiochia, Theodori presbyteri.

30 Tertia Domnino ^d comite et Victore reful-
[get.

In Thessalonica civitate, Domni, Palatini, et alibi, Victoris, Marcellini, Eulaliæ virginis. Aurelianus, depositio Pastoris.

31 Diodolus pridie emicat Anesusque beati.
Sic Martis volvens determinat orbita men-
[sem.

In Africa, natale sanctorum Corneli et Valeriani.

APRILIS.

Purpureo quem flore sibi ver sancit Apri-
[lem

Dicemus quibus attollat sua gaudia festis.

Dies 1 Virgineo insignes Agape et Chionia ^e serio
Aprilis socio sacrant sibi jure Kalendas.

In Armenia Minori, natale SS. Quintiani, Victoris et Secundi.

2 Lugduni quartis Nonis sacer urbe Nicetus.

In Africa, natale sanctorum Quiriani et Reginæ. Lugduni Gall. Niceti episcopi.

3 Evagrius ternis splendet, martyrque Beni-
[gnus,

Atque pari ^f fulget Theodosia virgo nitore.

In Sicilia, natale sancti Pancrati. In Cæsarea Palestinæ, natale sanctæ Theodosiæ virginis, et passio sancti Evagri et Benignæ.

4 Ambrosius pridie æthereum penetravit ho-
[norem.

Extrema incensio lunæ Paschalis. In Mediolano, depositio sancti Ambrosii, episcopi. In Africa, natale sanctorum Urbani, Saturnini et Successi.

5 Nonis virgo pia de morte refulget Herene.

In Nicomedia, natale sancti Claudiani. In Ægypto, natale sanctorum Mariæ, Nicanoris.

6 Idibus octavis Sixtus martyrque sacerque
Præminet, Adriano mortem sub Cæsare
[passus.

que codice, Reg. et Big., sic ut edidimus: in iisdem *Eustasius* scriptum est, ubi legitur *Eustathius*.

^d *Tertia Domnino.* In codice Reg., *Dominico*.

^e *Et Chionia.* Sic in codice Regio; in editis, *Schionia*.

^f *Atque pari fulget.* Hunc versum, qui dæret in codice Big., in Regio Baluzius reperit descriptum die 2 Aprilis, post illum *Lugduni*, etc.

- In Macedonia, Timothei, Diogenis. In A* Dies 17 Mappalicus quinta decima Hermogenesque
Africa, Donati et Epiphani.
[Petrusque
Collucent, merito, virtute, et sanguine
[clari.
In Antiochia natale sanctorum Petri diaconi, et Hermogeni.
- Dies 7** Diogenes septenis Eleususque feruntur.
In Antiochia Syriae, natale sanctorum Machariae, Maximae. In Alexandria, natale sancti Pelusi presbyteri.
- 8** Maximus et senas Idus tenet atque solutor.
In Africa, natale sanctorum Timori, Conexi. Et alibi, Concessi, Ammoni et Successi.
- 9** Lampade septena quinis micat Idibus alto
Virgineus radians simul æthere flosque de-
[corque.
In Sirmia, quinque virginum quarum nomina Deus novit. Et alibi, Demetri.
- 10** Ezechiel vates sancto dicat ore quaternas. **B**
In Alexandria, Donati, Concessi, Saturnini.
- 11** Pontifice et summo ternæ irradiante Leone
Splendent, ore, manu, Christi qui pavit
[ovile.
Natale sancti Leonis papæ. In Mauritania, natale Maximi, Hilari. In Nicomedia, natale Eustorgi presbyteri.
- 12** Julius antistes pridie Romana revisit
Mœnia, catholico clarus pro dogmate pa-
[stor.
In Africa, natale sanctorum Cypriani, Donati. In Pavingo civitate, Constantini episcopi.
- 13** Idibus Ermingilde patrem, rex alme, fu- **C**
[rentem
Presentis, verum referens de morte trium-
[phum.
In Chalcedonia, sanctæ Euphemie virginis. Pergamo Asiae, Polycarpi episcopi.
- 14** Octava et decima Maias superante Kalen-
[das
Valerianus ovat, fraterque Tiburcius ^a :
[ipsos
Maximus effuso comitatur sanguine miles.
- 15** Septima Olympiadam decimæ conjuncta
[beatam
Monstrat, eamque simul defendit Maximus
[alter. **D**
In Mesopotamia Archelai, Cypriani, Diogenis diaconi, cum duobus fratribus.
- 16** Sexta et dena Chariso ^b, Calistoque re-
[fulget.
Quos mare septena mersos cum plebe bea-
[vit.
In Achaia Corinthi, Crytiani. In Mauritania Basilie, Faustini et Luciani.
- 18** Bis septena Eleutherius, martyr quoque
[sancta
Anthia præcellunt, vitam moriendo secuti.
- 19** Gaio, Aristonico, Rufo, Hermogene, atque
[Galata
Tertia cum decima Expedito et martyre
[fulget.
In Laubace monasterio depositio sancti Urmari, episcopi et confessoris.
- 20** Marcellinus, Domnius, Vincentius æque
Nomine bisse nam radiant, festoque, fide-
[que,
Festaque Synesii ^c celebrantur martyris
[almi
Pontificis tumulo, doctrina, et morte beati
Romæ, Victoris episcopi. In Antisiodoro civitate, depositio sancti Martini, episcopi et confessoris.
- 21.** Undecima Gaius pariter Simeonque co-
[luntur.
In Terracina Campaniæ, passio sancti Cæsarii diaconi. Et alibi, depositio Aprunculi episcopi.
- 22** Terni presbyteri decimam, ternaque coro-
[nant
Palma, Parmeniusque ^d, Elimenes, Cryso-
[telusque.
Hac quoque divino patuerunt prodita nata
Corpora, martyrio Ecclesiam lustrantia
[trino,
Dionysii, Rustici, Eleutheriique beati.
In Africa, civitate Gerapolt, natale sancti Philippi apostoli. In Senonas civitate depositio beati Leoni, episcopi et confessoris; et Anania, Azaria, et Misael.
- 23** Felicemque sacrum gemino dignumque mi-
[nistro.
Nona docet, Fortunatumque, et Achillea
[junctos.
Hac etiam invicto mundum qui sanguine
[lemnis,
Infinita refers Georgi sancte tropæa.
In Valentia civitate, natale sancti Felicis presbyteri, et Achillei diaconi.
- 24** Martyr Alexander triceno martyre lætus
Ac terno, octava Lugduni mœnia sancit.

^a Fraterque Tiburcius. Sic codd. Reg. et Big. Prior editio, Tiburcius.

^b Dena Chariso. In codice Reg., Carisi: et infra, Mappalicus. Item ubi legitur martyr quoque sancta, monet Acherius se in uno codice reperisse mater.

^c Festaque Synesii. Hic versus abest a codd. Reg.

et Big.; sequens vero in iisdem ita incipit: Pontificis titulo.

^d Palma Parmeniusque. Hunc versum et sequentem, etsi desunt in codd. Reg. et Big., servari tamen oportere visum est.

*In Alexandria, natale sanctorum Coronæ A
virginis, Victoris, Zoticæ et Faustini.*

Dies 25 Mox evangelico Marcus tonat ore beatus,
Septima quo capit eximium redimita morte
[ritorem.
(Extrema ac Paschæ celebrant sua gaudia
[festum.)

*In litania majore. Et in Laubace mona-
sterio, sancti Erminoni episcopi.*

26 Sextaque pontificis recolit certamina Cleti,
Ricarioque nitet victæ cultore beatæ.

In Africa, honorati, Pauli, Felicis.

27 Quinta Anastasium papam celebramus;
[eidem
Antimus antistes digna virtute cohæret.

*In civitate Tarso Ciliciæ, natale sancti B
Castori. In Nicomedia, Stephani epi-
scopi, et Antoni presbyteri.*

28 Quartaque Vitalem Christi pro nomine
[cæsum
Commemorat, vitam meruit qui morte pe-
[rennem.

*In Pannonia, Eusebi episcopi. In Bitu-
rica, sancti Eutici, et sancti Vitalis.*

29 Tertia pontificis ara, meritisque dicatos
Agapitum, passivèque Secundinum venera-
[tur.

*Et sancti Germani episcopi. In Nicome-
dia, Prudentii, Martialis, Theodoræ vir-
ginis.*

30 Martyrii Jacobus similem et Marianus ho-
[norem

Sortiti pridie, finem metantur Aprili.

*Romæ, depositio Quirini episcopi, Clemén-
tis, Luciani et Saturnini.*

MAIUS.

Hinc Maium æstivo primum, sub sole ca-
[lentem,

Quæ longisque ferat promenus vota diebus.

Dies 1 Maias prima sacrat Christi Doctrina Ka-
[tendas,

Frater et his Domini Jacobus micat, at-
[que Philippus :

Hieremiasque simul vatam celebratur opi-
[mus :

Rexque Sigismundus fuso pro sanguine
[regnat.

Androscusque die a martyr veneratur eo-
[dem,

Alpia quem magnum Gallorum gentibus
[effert.

2 Sextis hunc Nonis Athanasi magne reful-
[ges,

Arria quo primum periit victore colubra.

^a *Androscusque die.* Hunc versum et sequentem,
qui in vulgatis deerant, et in codice Regio desunt,
ascriptum e codice Bigot.

^b *Vexilla repertæ.* Ita in codd. Reg. et Big., et

*In Arminia civitate natale Ermogenis et
Germani. Dedicatio sancti Petri.*

Dies 3 Præsul Alexander quinas et Eventus, or-
[nant,
Theodolusque Dei pariter pro nomine cæsi :
His quoque celsa crucis radiant vexilla
[repertæ b.

*Et sancti Juvenalis, Alexandri, Eventi et
Theodoli.*

4 Sylvanus quartas, Antonia cum Floriano
Perpetua cingunt meritis virtute decori.

*In Africa natale Felicis, Urbani. Et in
Cæsarea, natale sancti Silvani.*

5 Stelliferum ternis Christus transcendit
[Olympum :

Hilarioque Arelas pollet; Vienna Niceto.

6 Præcelsum pridie celebrant Romana Joan-
[nem

Templa Dei, qui pleno hausit de pectore
[verbum.

7 Morte pia Nonas Juvenalis sanctus honorat.
*Augustiduno, depositio beati Placidi pre-
sbyteri.*

8 Idibus octonis Mediolani urbe coruscat
Martyr præcipuo venerandus Victor amore.

Et natale Stephani et Eutici.

9. Ter centum radiant septenis Idibus una
Martyrio denique c simul decorante beato.

(Torrída tumque novis consurgit frugibus
[æstas)

*Romæ, via Latina, natale sancti Beati
confessoris.*

10 Senis Gordianus et Epimachus ob unam
Cæduntur Christi pariter laudemque fidem-

[que :
Has quoque Job patiendi exemplo sanctus
[honorat.

11 Quinas eximio antistes splendore Mamer-
[tus

Insignit, solè mne Deo qui ferre litamen
Jejunii instituit ternis sub luce diei.

Et Martini episcopi.

12 Virgo tuos colimus comites Domitilla qua-
[ternis,

Nerea, Pancratium, cum quis et Achillea
[sanctum,

Primus apostolico docuit tinxitque lavacro
Quos Petrus, egregia Romæ cum Virgine
[junctos.

13 Servatium ternis veneramur in Idibus al-
[mum.

*Et dedicatio ecclesiæ beatæ Mariæ. Et in
Trajecto, depositio sancti Servatii epi-
scopi.*

quidem haud paulo melius quam ut in priori editione
receptæ.

^c *Martyrio denique.* Hic versus e codice Reg. ab-
est, nec sane est necessarius admodum.

- Dies 14** Pachomius pridie, Victorque, simulque co-
[rona
Splendent, hic eremita potens, illique
[cruoris
Martyriique Deum socia virtute secuti.
*In Asia, sancti Maximi. In Mediolano,
Victoris, Felicis et Rustici.*
- 15** Pontifices septem Hesperiam simul Idibus
[ornant.
*In Sirmia, natale Timothei. Augustiduno,
natale sancti Projecti episcopi.*
- 16** Septima Timothei cum dena nomine ful-
[get,
Veridica Paulus docuit quem voce beatus.
*In Eraclia, natale sanctorum Aquilini,
Heracli et Paulini.*
- 17** Sextaque cum dena Peregrino martyre
[vernatur.
*In Roma, Partimi, Liberi episcopi. In
Alexandria, Serapionis.*
- 18** Quintam cum decima martyr Dioscorus
[implet.
(Hic Gemini æstivo jungunt sua sidera soli.)
- 19** Bis septena Pudentiana virgine claret.
*In Alexandria, natale sancti Areni dia-
coni. In Cæsarea Cappadociæ, natale
sancti Pauli.*
- 20** Cum dena terram retinet fulcitque Basilla,
Baudeliusque simul trabeatus sanguine ver-
[nat.
Et depositio Fausti episcopi.
- 21** Bis sena Polius, Euty chius^a atque Timo-
[theus :
Præsul et hac martyrque Deo Valens vene-
[randus,
Angia te lætis ducit per gaudia votis.
- 22** Undecimam Castus sacer, Æmiliusque di-
[carunt.
*Et translatio corporis sanctæ Helenæ vir-
ginis.*
- 23** Lingonicam decima Desiderius sacrat ur-
[bem
Antistes, martyrque Dei galeatus amore.
- 24** Donatianus Namnetes cum Rogatiano
Frate, pio exornat fidei certamine, nona.
*In porto Romano, natale sancti Vince-
nii. In Galliis civitate Namnetis, na-
tale sanctorum Donatiani et Rogatiani.*
- 25** Octava Urbanus meritorum stemmate ful-
[get,
Infula quem, doctrina simul, sanguisque
[beavit.
Mediolano, depositio Dionysii episcopi.

^a Euty chius. In codice Regio, Eutyhicus. In eo-
nem, et in Big. desunt versus duo qui proxime se-
quuntur.

^b Christi trabeaque. Sic codd. Reg. et Bigot.; prior
editio, Christi trabeata decore, nimirum Petronilla.

^c Junius imbrifugo. In codice regio, umbrifugo,

- Dies 25** Augustine, tuum commendat septima no-
[men,
26 Lactea quo retinent Anglorum millia verbi
Principe, quo Christum domiti sensere
[Britanni.
- 27** Julius hinc sextum miles martyrque venu-
[stat.
*In Alexandria, natale sanctorum Aqi-
lini presbyteri, Evangelii.*
- 28** Quinto Parisii Germanum turba frequentat :
Tum quoque pontificem celebrat suæ Roma
[Joannem.
- 29** Maximine tibi quarto Trevir alta coruscat.
Et depositio sancti Maximi episcopi.
- 30** Tertius Hucberto, papa et Felice dicatur.
*In Antiochia, natale sanctorum Sici, Pa-
latini, qui multa tormenta passi sunt.*
- 31** Tum pridie Petronilla Petri de germine
[sancto
Fulgida virgo micat, Christi trabeaque^b
[decora :
Cantius, et Cantianus cum Cantianella
Collucent. Maium hæc claudunt solemnna
[mensem.
*Romæ, via Aurelia, natale sanctorum
Processi et Martiniani.*

JUNIUS.

- Junius imbrifugo^c æstatis sub canitate
[fervens,
Templa quibus festa velet de fronde ca-
[nemus.
- Dies 1** Junia origo tuum sustollit in astra nitorem
Pamphile, martyrio doctor venerande beato.
Martyris huncque diem festum Nicomedis
[adornat.
*Kal. Junii dedicatio sancti Nicomedis, et
sancti Claudii.*
Hac quoque^d sanctus conscendit ad astra
[Jovinus.
- 2** Marcelline sacer, Petre et exorcista qua-
[ternis.
Nonis communem dignamque litatis ad
[aram :
Lugduniquè pio Blandina vocatur honore,
Quadrigenaque simul clara octonaque co-
[ruscum
Cum plebe devexit^e flammisque undisque
[monile.
- 3** Pergentius item Laurentusque cruoris,
Et generis ternas gemino fulgore venu-
[stant.

non inepte. In eodem et in Bigot. deest versus *Martyris huncque*, etc.

^d Hoc quoque. Hunc versum, qui a priori editione
abest, ascripsimus ex codice Bigot.

^e Cum plebe devexit. In Regio codice et in Bigot.,
cum plebe nexit.

Aureliana suum plebes recolique Lifar- A
[dum.

*In Africa Quirini, Gagi, Donati, Romæ
Marçæ et Saturnini.*

Dies 4 Martyr et antistes pridie sacra vota Qui-
[rinus
Accumulans, proprio Christum de sanguine
[placat.

*Romæ, natale sanctorum Expergenti, Phi-
lippi.*

5 Nonis antistes fulget Bonifacius, Anglis
Editus, ad Christum Oceani qui traxit
[alumnos.

Frisonum puro submitbens colla lavaro.

In Ægypto Marciani.

6 Octonas Idus Ceratus episcopus ornat, B
Urbem qui fulcit Gratiano principe di-
[ctam.

*Nividuno civitate Amanti, Luci. Et depo-
sitis beati Claudi episcopi.*

7 Paulus septenas præsul tuus, alta Byzanti.

8 Progenies meritumque pium quos junxit
[et ara,

Gildardus senas pariterque Medardus hono-
[rant.

*In Cæsarea Cappadociæ, Luciani marty-
ris.*

9 Quinas Primus habet, juncto sibi Feliciano.
Passio sancti Vincenti martyris.

10 Quartæ Basilide, et bis deno martyre ver- C
[nant.

*In Nicomedia, natale sancti Zachariæ.
In Antisiodoro depositio sancti Censuri
episcopi.*

11 Barnabas ternas exornat apostolus Idus.

*Romæ, natale sanctorum Restituti....
Et alibi Naboris et Felicis.*

12 Cyrinus pridie effulget, Nazarque Nabor-
[que :

His et Basilidem a festo sociamus eodem.

13 Idus illustrat Felicula virgo cruore,
Lac Petronilla tibi, verbum quam junxit, et
[ætias.

*In Africa, Luciani, Fortunati, Crescen-
tiani.*

14 Octavo Julii et deno ante exordia mensis D
Vates Eliseus simul Abdiasque refulgent :

Hic quoque Valerio et Rufino martyre gau-
[det.

*Aurelianis civitate, depositio sancti Aniani
episcopi. Et Elisei prophetæ, et Feli-
culæ.*

15 Septeno deno Vitus cum virgine clara

Margarita, martyri splendore nitescit.

Hocque Modestus b, et alma nitet Crescen-
[tia virgo.

*In Sicilia natale, sanctorum Modesti et
Crescenti.*

Dies 16 Sedecimo Cyricus, Julita cum genitrice
Clarescit vera Christi pietate fideque.

*Et aliorum sanctorum quadringentorum
martyrum.*

17 Quindecimus septem quinquagenisque du-
[centis

Martyribus jocundam mittit ad astra co-
[ronam.

(Ardentis penetrat quoque Phœbus sidera
[Cancri.)

Aviti presbyteri.

18 Quartum cum deno pretioso sanguine fra-
[tres

Marcellianus pariter Marcusque sacrarunt :
Hunc quoque Balbina lustrat meritum-
[que decusque.

19 Gervasius ter denum Protasiusque coro-
[nant.

20 Vitalisque pater natos sequitur duodeno.
(Centro hic solstitium medio summoque
[corruscat.

Tum Cæsar Ludovice, cruento tempore
[functe,

In plures partes cessura sceptris relinquis.)

21 Martyr Rufinusque undeno et Marcia pol-
[lent.

22 Albanus decimo defendit laude Britannos :
Paulinusque Nolam meritis et nomine lu-
[strat.

Et octingenti septuaginta novem martyres.

23 Anglorum nono Ediltrud de germine fulget.

24 Octavo natus colitur Baptista Joannes.

25 Septeno Romam Luceia ° exornat amore
Sancta pio, bis deno et bino martyre læta :

Rex quibus Aceias socio collucet honore.
Et natale sancti Amandi confessoris.

26 Sextum martyr habet Paulus simul atque
[Joannes,

Germine, amore, fide, virtute, et sanguine
[fratres :

Cum quibus augusto radiat Constantia serto.

*Thessalonica civitate, Lucie virginis, et
Avietæ regis. Et sancti Salvii martyris.*

27 Hesperiam quinto antistes martyrique Zoelus
Martyribus cumulat junctus denisque no-
[vemque.

*In Spaniis, Criscentis, Juliani, Clementis
et Marcellini.*

^a *His et Basilidem.* In codice Reg., *His et Basili-*
den, ac si feminæ hic mentio fiat, cui nomen fuerit
Basilide. Infra quam junxit scripsimus ex eodem co-
dice et e Bigot., ubi legebatur *conjunct.*

^b *Hocque Modestus.* Hic versus nec in codice
Regio exstat, nec in Bigot.

^c *Romam Luceia.* Hunc versus ac sequentes
duos ita edidimus ut descripti sunt in codd. Regio
et Bigot. In priori editione, *Lucena... Scampio bis
deno... de quibus Accius.*

Dies 28 Præsule quartus ovat, verbi et doctore A
[Leone.

Et vigilia apostolorum Petri et Pauli.

29 Tertius auratam sustollit ad æthera Romam
Martyrio pariter Petri Paulique beato.

30 Lemovicum pridie^a colitur Martialis honore
Junius his celsum festis determinat orbem.
*In Africa, natale sanctorum Timothei,
Zotici.*

JULIUS.

Julius hinc flavis humeros redimitus aristis
Quos supplex, aris veneransque colat me-
[moremus.

Dies 1 Primus qui veteris populi legisque sacerdos
Exstitit incensi primusque litavit ad aram, B
Aaron orditur Julii sacratque Kalendas.

Has quoque contemptor mundi Carilefus
[honorat :

Salvius et sanctus Scalditum littora visit.

*Egolisma civitate, depositio beati Epar-
chii confessoris, et sancti Galli.*

2 Processus sextas retinet cum Martiniano
Nonas, martyrii læto irradiante decore.
*Et sancti Amati confessoris. Et sanctæ
Monegundis.*

3 Pontifices quinas Anatolius, Eulogiusque.
*In Edessa civitate, translatio corporis
sancti Thomæ apostoli, qui passus est in
India.*

4 Lauriane, tenes meritorum nomine quartas: C
Ossaque Martini tumulo mutata venustant.

5 Domitius ternas dicat, et clarissima Zoe.
Auxit martyrio cœtum quæ jure beatum.

*In Sicilia Agathonis. Et in Tonis civitate,
natale Secundini. Et Isaïæ prophetæ,
et Triphonis.*

6 Eximius vatum pridie defectus in orbe
Martyrio Isaïas, virtute, atque ore coruscat.
Tranquilline simul duplici splendore reful-
[ges,

Sanctorum genitor, sanctos comitate^b pe-
[reptos :

Tumque Goar Christi colitur famulusque
[sacerque. D

Et octava apostolorum Petri et Pauli.

7 Pantæni Nonis splendet meritumque fides-
[que.

*In Alexandria, Apollonis. Et octava S.
Martialis apostoli.*

8 Octono ante Idus Cilianus, Procopiusque.
Excellēt, Christum virtute et more secuti.

^a *Lemovicum pridie.* In codice Reg. sic legitur hic
versus :

Marcialis pridie Lemovicam apostolus ornat.

^b *Sanctos comitate.* Sic legendum esse arbitrati
sumus, cum illud quod in priori editione legebatur,
comitante, nullum idoneum sensum admitteret.

*In Sicilia Pancrati. In Eraclea Joannis
et Primoli.*

Dies 9 Audax septeno pariterque Anatoua claret:
Nec minus et contemptor opum sacer emi-
[net Effrem.

*In Tonis civitate, natale sanctorum Vitali
et Fraternalis episcopi. Theodosi episcopi
et Generosi.*

10 Sexto germana Christo pro sorte coronam
Progenies septena dicat, Felicitas alma
Quam genuit, gratamque Deo præmisit ad
[aram.

*Romæ, Priscillæ et natale septem fratrum.
Et sanctæ Petrosæ.*

11 Martyrio quintum sancit Januarius, atque
Consimili decorat Pelagia sancta nitore.
Tum Beneventatis translata [e] montibus
[almi

Justa Patris^c Benedicti, nunc Liger altus
[honorat.

*Et sancti Arnulfi confessoris, et Rustici
presbyteri, et sancti Savini.*

12 Hermagoram quarto supplex Aquileia fre-
[quentat,
Antistes precibus populorum qui fulcit et ur-
[bem.

*Et natale sanctorum Fortunati, et Armi-
geri, et sancti patris Arsenii.*

13 Tertius Ægyptum præsentat Serapioni:
Atialus et martyr cœlesti flore virescit^d.
*In Alexandria Serapionis, Evangelii, Ze-
nonis. Trophine virginis. Et sanctæ
Praxedis virginis.*

14 Antistes pridie et martyr petit æthera Fo-
[cas.

*Lugduno Gall. natale Justi episcopi. San-
ctæ Mariæ Magdalene. Et sanctæ
Symphorosæ cum septem filiis.*

15 Idibus effulgent Casianus, Cyriciusque:
Et Jacobus meritis celebratur episcopus am-
[plis.

*In Sirmia natale sanctorum Agrippini et
Secundi.*

16 Cum decima Augustum præsignans^e septi-
[ma mensis.

*Hilarine tuo martyr nitet optime festo.
In Cæsarea, sancti Pauli. Et sancti Mam-
metis. Et translatio sancti Justiniani.*

17 Sedecimam votis Carthago spectat opimis;
Martyrii plebem duo læta frequen-
[tans,

^c *Justa Patris.* In codice Reg., *busta Patris*, meo
quidem iudicio, minus recte.

^d *Flore virescit.* Sic Reg. codex et Bigot.; prior
editio, *flore nitescit.*

^e *Augustum præsignans.* Hic codd. Reg. et Bigot.
secuti sumus, nam in editis legebatur *Augustam præ-
signat.*

Scillitana simul ^a capiti quos patria misit. A
Mediolano, natale sancti Marcelli. Antisiodoro, depositio beati Theodosii episcopi.

Dies 18 Quindecimam genitrix septena prole dicavit,
 Symphorosa pio pariter cum germine cæsa.

(Fervidus ardentis petit hac sol signa leonibus.)

19 Arsenius quartam denamque eremita venustat.

In Spaniis natale sancti Justi. Lugduni Gall. natale sancti Rustici presbyteri.

20 Et ternam denam ^b Philibertus sanctus adornat.

Et natale Petri, Amabilis.

21 Praxedis duodena effulget virgins, atque Prophetæ Danielis nomine, sine, fideque.

22 Undecimam Christo felix miserante Maria ornat, septeno caruit quæ dæmone, quantumque

Magdala progenitam signat cognomine originis.

Vandregisle tibi hac monachorum vota recurrunt.

Et natale sanctæ Mariæ Magdalænæ.

23 Hinc decimam præclarus Apollinaris honorat.

Romæ, via Tiburtina, natale sancti Vincentii. Via Acula, natale sancti Primitivi.

24 Mox nonam Christina, Aquila, et Niceta sacrarunt.

In Armenia civitate, natale sancti Victoris.

25 Octavam Jacobus Zebedæi filius ornat, Primus apostolicum vero pro Rege cruciorem

Qui dedit : hunc Cucufas, Christoforusque sequuntur.

26 Septimam Adrianus tenet, Æmiliusque beati;

Marcianus cum quis simili virtute triumphat.

In Laudacie frige, natale sanctorum Juliani, Felicis, Maximi et Saturnini.

27 Presbyter Hermolaus ^c sexta martyrque coruscat.

In Syria, assumptio sancti Simeonis monachi. Et depositio sancti Æteri episcopi.

28 Quintam Nazarius cum Celso possidet : hancque

Pantaleon martyr proprio sibi sancit honorem :

Insignem meritis Petri Paulique beatis Præsul Romanus Stephanus tum consecrat aram,

Templo quæ Dionysii gemmata refulget, Signis martyrii monitus, visisque fideque.

Dies 29 Felix, Simplicius, Faustinus et alma Beatrice,

Tricassique Lupus quartam communiter aurant.

Romæ via Puerinse natale sanctorum Simplicii, Faustini et Beatricis. Et natale sancti Felicis.

30 Abdon, et Sennem designat tertia sanctos, Regni quos Romæ tribuit de germine Persis.

31 Martyrii pridie Fabium pia gloria texit. Julius hæc orbi excedens solemnia linquit.

In Africa civitate, natalem sanctorum Secundii, Dionysii. Antisiodoro, depositio Germani episcopi.

AUGUSTUS.

Augustus demum pleno jam farre refertus, Quis nova sacra ferat, monstremus carmine sanctos.

Dies 1 Quos ferus in mortem Antiochus cum matre subegit,

Venturo sanguen qui Christo sponte dicarunt,

Augustas retinent Machabæi jure Kalendas. Carcere Roma Petrum celebrat vinclisque

reductum : Eusebiumque suum Vercelli rite frequentant.

In Bituricas civitate, beati Archadi episcopi.

2 Nonarum Stephanus martyrque et papa beatus

Quarto festivæ tribuit pia gaudia Romæ.

3 Terno mox colitur Stephani solenne repti,

Primus qui mortem Christi est moriendo secutus :

Gamaliel, Nicodemus, Abibon pariterque Inventi, voto fulgent et laude perenni.

4 Justinus pridie proprio celebratur honore Presbyter, innumeros sanctorum cæde peremptos

Crudeli exquirens tumulis qui condecoravit. *Dedicatio sancti Joannis evangelistæ.*

5 Nonas Casianus, Memmius, atque Osvaldus Rex pius Anglorum, merito et virtute re-

tentant.

In civitate Augustiduno, passio sanctæ

Sabinus ternum denumque petit Lucianus, quem quidem supposititium esse opinor.

^c *Presbyter Hermolaus. In utroque codice, Hermelaus.*

^a *Scillitana simul. Sic codex Reg., emendate; prior editio Sullitana, corrupte.*

^b *Et ternam denam. In cjs versus locum hic descriptus est in codice Reg. :*

*Affræ. Et sancti Cassiani episcopi. Et A
dedicatio sanctæ Mariæ.*

- Dies** 6 Idibus octonis mortem passuræ crucemque
Christi sancta caro ætheream dedit ante
figuram :
Præsul et his Sixtus Romæ martyrque co-
[lendus ;
Juxta et Felicissimus, Agapitusque trium-
[phant.
[His quoque consurgunt autumnii tempora
[læta.]

Et natale sancti Androsii martyris.

- 7 Septenas pariter Donatus et Afra bearunt.
*In Tuscia, civitate Arecia, natale sancti
Donati episcopi. Et natale sancti Fau-
stini.* **B**

- 8 Æthereum senis penetrat Cyriacus hono-
[rem.

*Et in Nicomedia natale sanctorum Juliani,
Nazari.*

- 9 Romanus quinis martyr, milesque refulget.
*In jejunia sancti Laurenti. Romæ in cimi-
terio, depositio sancti Dionisi episcopi.
Et sancti Martini Brivensis.*

- 10 Quartis Laurenti merito splendescit opimo,
Ignem qui passus tortorem vincis iniquum.
Et in via Appia Felicissimi et Januarii.

- 11 Ternis flosque decusque pium petis astra
[Tyburti ;

Has et Gauricus confessor possidet almus. **C**
Rusticus ac ^a Firmus Veronam sanguine
[lustrant.

- 12 Martyrii palmam pridie capis Euple peren
[nem :

Andreloque suus ^b gaudet tunc martyr
Gallus ;

Edidit hunc Smyrna, Rhodani sed littora
[servant.

Romæ natale sanctorum Grisanti et Dariæ.

- 13 Idibus Hippolytum comitem Laurentius
[astris .

Pro Christo parili recipit certamine passum.
Reginam meritis, virtute fideque colendam
Tellus tum venerans Radegundam Aquitana
[frequenter. **D**

- 14 Quæ decima et nona est Septembres ante
[Kalendas

Eusebium Romæ sancti celebratque beatam.

In Africa, natale sancti Demetri.

- 15 Octava et decima mundi lux flosque Maria,
Angelico comitata choro petit æthera Virgo.

- 16 Septenam denamque tenes Arnulfe sa-
[cerdos.

^a Rusticus ac. Hunc versum addidimus e codice Bigot.

^b Andreloque suus. Hunc etiam versum ac sequentem R. P. Martene exscripsit e codice Bigot. Uterque cum in editis non exstat, tum etiam abest a

*In Alexandria, natale sanctorum Orionis
et Agnatii.*

- Dies** 17 Martyre sedecima effulget Mammete beato.
Et octava S. Laurentii Martyris.

- 18 Agapitus quintam decimam certamine sancti
(Erigone hic Phœbo sociat sua sidera virgo.)

- 19 Magnus et Andreas quarta denaque co-
[ruscant,
Septem nonaginta et quingenti comitantur
Quos pariter sancti : simul hos bis mille
[sequuntur.

Et sancti Magni martyris. Apparitio sanctæ crucis. Et natale Alpiniani confessoris.

- 20 Et ternam denam ^c Filibertus sanctus ad-
[ornat.

Tertia post denam Samuele excellit, ab ipsis
Quem Domino cunis genitrix devota sacravit.

*In Alexandria, natale sancti Dioscori. Et
in Toronico castro, sancti Maximi confessoris.*

- 21 Martyris hinc duodena Privati sanguine
[vernat.

*In Lucania provincia natale sanctorum
Valentini, Leonti.*

- 22 Undecimam Romæ Timotheus passus bo-
[norat :

Eduatumque suum celebrat plebs Sympho-
[rianum,

Materquem Christo pariter moritura dicavit.

- 23 Lucius et Ptolomæus denam virtute co-
[corant :
Ornantur Rhemis Timotheus, Apollinaris-
[que.

- 24 Bartholomæus nonam exornat retinetque
[beatus,

India quo doctore Dei cognovit honorem,
Herculis et Bacchi insanis vix eruta sacris ;

Nunc illum fama est varia pro sorte sepulcri,
Æoliæ Liparen, Beneventi et templa tenere.

Tum quoque Genesis resplendet martyre
[Roma :

Audoenum tumque pium Rothomagus ho-
[norat.

*Et sancti Genesii. Et sancti Apptati pro-
sbyteri.*

- 25 Octava hinc Arelas celebrat te, sancte Genesi.
*In Spania, natale sanctorum Justi et Pas-
toris.*

- 26 Martyrio septenam Irenæus et Abundius
[ornant.

*Romæ, in cœmeterio, natale sanctorum Be-
sillæ et Maximi. Quintini martyris.*

- 27 Rufe tuos recolens ostendit sexta triumphos.

codice Regio, et quin recentiores sint, haud multum dubito : sane Wandalbertum non sapiunt.

^c Et ternam denam. Hic versus, qui in editis non exstat, exscriptus est e codice Regio.

In Campania, Capua, natale sancti Rufi. A
In Galliis, civitate Arelate, depositio
sancti Cæsarii episcopi.

- Dies 28** Hermen, quinta probat felici morte beatum.
Ecclesiæ lumen, populis sacra norma fidelis,
Africa quo pastore, orbis doctore coruscant,
Augustine Pater, festo celebraris eodem;
Aurea quem servant Italis nunc templa sepulchrum.
Sanctonis alta sui Vibiani hac fulget honore.
Urbs Alemannorum a recolit Constantia
[sanctum
Hac quoque Pelagium fuso pro sanguine
[clarum.
Et natale sancti Augustini episcopi. In
Africa, Faustini. Romæ, natale sancti
Ermis martyris. Averni, Juliani mar-
tyris.
Præco Dei, Verbi vox et baptista Joannes,
29 Quem effera saltanti tribuerunt jussa puellæ;
Insignit quartam meritum laude perenni.
Virgo Sabina simul Romæ sua templa re-
[visit.
30 Tertia Felicis nitet Aduaticque b cruore.
Paulinus pridie Treverorum mœnia lustrat,
Exsilio antistes vero pro dogmate clarus.
Et depositio sancti Eladi episcopi.
Augusti his demum clauduntur limina festis.

SEPTEMBER.

C

Miti September prægustans pocula Baccho,
Quos aris venerando colat memoretque ca-
[nemus.

- Dies 1** Pontifices Rhemis insigni nomine fulgent
Sixtus, Sinicius, meritis, vitaque Nivardus.
Legifer hæredem proprii quem liquit ho-
[noris :
Promissam populo terram qui forte per
[astra,
Per loca, per celsos montes distinxit et urbes,
Septembres Josue tenet orditurque Ka-
[lendas.
Priscus et has martyr trabeatus sanguine
[lustrat.
Præsul et his Senonum Lupus æde coruscant D
[ab alta.
Has et Verenæ • rutilant solemnina sanctæ.
In Campania, natale sancti Prisci marty-
ris. Et alibi, natale sanctorum Sisinni,
et Victoris episcopi.
2 Quartas hinc Nonas Lugdunum Justus ho-
[norat.

a *Urbs Alemannorum.* Hic versus et sequens nec in codice Regio nec in Bigot. exstant.

b *Aduaticque.* In utroque codice, *Aduaticque.*

c *Has et Verenæ.* Hic versus abest a codice Bigot.

d *Tunc etiam Cabilon.* In codice Regio, *Cabalon,* scil. urbs quam Gallice vocamus *Cœnillon.*

In Nicomedia natale sanctorum Zenonis,
Gurgoni, Theodoræ.

- Dies 3** Ternis Antonine puer martyrque triumphas :
Tunc et Aristeus antistes de morte beatus.
4 Legis divinæ lator susceptor, et auctor,
Colloquio, visuque Dei dignate frequent;
Præcelso pridie tumularis monte Moyses,
Nulli post licuit cujus cognoscere bustum.
Tunc etiam Cabilon d Marcelli sanguine
[vernatus.

Et natale Aresti episcopi.

- 5** Nonis Ferreolus cum Ferrucione refulget;
Donatus Capuam, pariterque Arcontius
[ornatus.

In Porto Romano natale sanctorum Tau-
rini, Aristosi.

- 6** Vates Zacharias octonas obtinet Idus.
Romæ via Salutaria natale sancti Eleu-
therii episcopi.
7 Antistes septenas servat Evortius, atque
Regali insigni Clodoaldus stirpe sacerdos.
Et natale sanctæ Reginæ martyris, cujus
gesta habentur.

- 8** Qua Deus humanam suscepit Virgine for-
[mam

Illustrat senas ortus de luce Maria.

Martyr et Adrianus Romam tum sanguine
[comit.

- 9** Gorgonius quinas fama meritisque retentat,
Romæ quem passum • venerans nunc Gal-
[lia poscit.

- 10** Sosthines et Victor quartis memorantur,
[eamdem
Christi pro regno sortiti et laude coronam.
Romæ, depositio beati Hilarii papæ, per
quem Victorius ordinem paschalem com-
posuit.

- 11** Protus et hinc ternas fraterque Hyacinthus
[honorant,
Qui Eugeniam pariter legem docuere sa-
[cratam.

Has simul et f Felix cum felici morte di-
[cavit,

Martyrio Regulæ sancto pariterque beatæ.

- 12** Martyr mox pridie celsum petit æthera Sy-
[rus g.

Lugduno civitate, depositio beati Sacer-
dotis episcopi.

- 13** Idibus abba nitet merito et cognomine
[Amatus.

Andegavis civitate, depositio sancti Mau-
rilionis episcopi. In Alexandria, Natale
sancti Theodori episcopi.

• *Romæ quem passum.* Acherius monet hunc ver-
sum ita etiam esse descriptum :

Romæ quem passum nunc Gallia poscit adorans.

f *Has simul,* etc. Hic versus deest in codice Bigot.
Sequens in eodem et in codice Regio.

g *Æthera Syrus.* In codice Regio, *Sinus.*

- Dies 14** Octono et decimo Octimbrem vocitante fu-
[turum,
Exaltata crucis fulgent vexilla relate,
Perside ab indigna victor quam vexit He-
[racleus :
Corneliusque suam virtute et sanguine Ro-
[miam
Antistes fulcit; Cypriano læta coruscat
Carthago insigni doctore et martyre, totum
Ecclesie scribunt cujus sacra dicta per
[orbem :
Præsulis hic etiam meritum celebratur
[Eparci.
- 15** Septenum denum Nicomedes presbyter
[ornat,
Virgo, tuus, Petronilla, comes, martyrque **B**
[beatus.
Pontifices ara, meritis, vitæque colendi
Carnutes Leobinus, Aperi Leucosque tuentur.
*Et depositio Albini episcopi et sancti Ni-
comedis.*
- 16** Hinc sexto deno Martinus papa beatur.
Eufemiamque pio sanctam veneramur
[amore.
Lucius hoc simul excellet cum Geminiano;
Condecorat pariter passos quos laurea Chri-
[sti.
Et natale sanctorum Lucie et Geminiani.
- 17** Lambertus quintum denum virtute coronat;
Factio quem cæsum semper tremebunda
[pavescit. **C**
- Et sancti Paulini episcopi.*
- 18** Ore, fide antistes, signisque et sanguine
[martyr
Methodius quartum denum celebrandus ho-
[norat.
Æquatura diem solitum mox libra cohæret.
In Alexandria, natale sancti Trophimi.
- 19** Virtutis specimen patiendi, et forma de-
[cusque
Martyrii Eustachius terno denoque trium-
[phat.
*In Gallis, civitate Vienna, natale sancti
Ferioli martyris.*
- 20** Virgoque bissemm Fausta atque Evilasius
[ornant. **D**
(Libra pares ^a lucis somnique hic efficit
[horas.)
Et vigilia Matthæi apostoli.
- 21** Deservit Christo mundi qui lucra vocante,
Undecimum Matthæus evangelico ore sa-
[cravit.
Passio sancti Matthæi apostoli.
- 22** Mauricius denum socia legione coronat.

^a *Libra pares.* Hunc versum addidimus e codd. Regio et Bigot.

^b *Emmeramus.* Hic versus et sequens absunt a codd. Regio et Bigot. Infra ubi *Liberiusque*, in codice Reg. legitur, *Viberiusque*.

Effuso mortem pariter quæ sanguine vicit.
*Et sanctorum Thebeorum Mauriti et so-
ciorum ejus numero sex millium sexcen-
torum sexaginta sex.*

Emmeramus ^b cum socio conitatur ho-
[nore,

Quem gens insignis Britannia voce reposcit.

- Dies 23** Nonum Tecla tenet roseo perfusa cruore;
Liberiusque dicat Romanam papa per ur-
[bem

Levita et Socius merito splendet honore.

*Teclæ virginis, et Januarii episcopi, et
Socii diaconi.*

- 24** Octavum sterili conceptus ventre Joannes,
Andochiusque sacrat martyrque et presby-
[ter almus;

Quem Tyrsus Felixque pari comitantur
[amore.

- 25** Septeno Lupus antistes Lugduna revisit
Mœnia, devotæ pastor memorabilis arbi.
Ambiana micat Firmino martyre plebes.

*In Asia, sancti Eucarpî. Et alibi, deposi-
tio sancti Marci.*

- 26** Sexto martyr oval Cyprianus, virgo beata
Quem Justina Dei fecit cognoscere regnum,
Artibus insanis tandem feriisque relictis.

Et depositio sancti Eusebii episcopi.

- 27** Quinto cum fratre excellet Cosmas Da-
[miano:

Antimus hos sequitur, Leontius, Eupre-
[piusque

Quinum, Christe ^c, tibi sertum qui morte
[dicarunt.

Et sancti Eleutheri.

- 28** Faustus ^d, Martialis quartum et Januarius
[ornant

Martyrii trabea simul et certamine clari.

- 29** Ætherea virtute potens, princepsque sa-
[pernæ

Militiæ Michael terno sibi templa sacravit.

Depositio sancti Saloni episcopi.

- 30** Interpres legis veterisque novæque proba-
[tus,

Instructor doctrinæ, hæresis damnator ini-
[quæ,

Mieronimus pridie Septembrem claudit
[ovantem.

OCTOBER.

Spumanti musto pomisque Octimber onu-
[stus,

Quis pateras calathosque ferat sanctos me-
[moremus.

Quinum, Christe. Sic in codice Reg. et in Bi-
got., recte; in priori editione, *unum, male.*

^d *Faustus.* In codice Regio, *faustum*, sic ut vox illa referatur ad vocem *quartum*, scilicet diem, quæ sequitur, atque unius sancti nomen obliteretur.

Dies 1 Francos qui primus docuit domuitque feroces A
Remigius, proprio Octimbrem præsignat
[honore :
Germanusque simul doctrina insignis et
[actu,
Tum propriam munit meritis Antisiodo-
[rum a ;
Qui Oceano fidei refugas, et dogma nefan-
[dum
Reppulit, et signis te Picta Britannia textit.
Hos virtute Bavo et sancto comitatur ho-
[nore.

Et sancti Vedasti.

2 Mox sextum Nonatum Leodegarius ornat,
Seditione potens quem dux populusque pe-
[remit. B
*In Galliis, civitate Atraventine, passio
sancti Leodegarii martyris.*

3 Euvaldi meritis, gente, et cognomine, et
[ara,
Doctrinaque pares, quintum sibi morte di-
[carunt.

*Et natale sanctorum Eusebii, Ponti et
Leonis.*

4 Marcus, Marcianusque suo implent munere
[quartum,
Germine, martyrio, natura, et funere fra-
[tres.

5 Ternas tum Nonas Apollinaris honorat
Præsul, templa fræquens cujus Ravenna
[coronat. C
*In Ægypto natale sanctorum Forti dia-
coni, et Flavianæ virginis.*

6 Virgo Fides pridie hinc felici morte trium-
[phat.
*In Africa Rogatæ, Saturninæ, Faustini,
et sancti Pardulfi confessoris.*

7 Pontifices Nonas Linusque, Marcusque re-
[tentant
*Natale sanctorum Marcelli et Apulei, et
natale sancti Marci episcopi.*

8 Octono ante Idus Demetri sancte bearis,
Nomine pro Christi tortores passus ini-
[quos.

9 Exemplum fidei, parendi et norma salubris, B
Excelsi Patris primum cognomine dictus,
Gentibus inde Pater cœlesti sorte vocatus,
Septenas Abraham sancit retinetque bea-
[tus.

His quoque martyrio insigni trinoque coru-
[scant

^a *Antisiodorum.* Hic monere juvat in codice Regio
nusquam non scribe *Autisiodorum.*

^b *Paulo instituentem.* Hic vulgarem opinionem sequitur
Wandalbertus, scilicet primum Parisiorum
apostolum haud diversum fuisse ab illo Dionysio,
cujus mensio sit in Actis apostolorum. Quam opinio-
nem cum ex animis hominum evellere conarentur
viri nostra ætate doctissimi, Dionysium nostrum
statuerent Decio imperatori cœtaneum fuisse. Atqui

Orbem templa suo lustrantia lumine cun-
[ctum
Dionysius, æthereo qui splendet honore :
Gallia doctorem, Paulo instituentem b, bea-
[tum
Quem meruit, gemino comptum junctumque
[ministro.
Domninoque Itali clare cum martyre ful-
[gent.

Dies 10 Senas justitiæ titulis Lot sanctus adornat.
Cassius et Gereon, Victor, Florentius at-
[que,
Martyrii comites plebs tum conjuncta trium-
[phat.

*In Africa, Eusebii, Heracli, et alibi, Se-
reni, et Crescenti, et translatio corporis
beatissimi Martialis.*

11 Quinas mox Taracus, Probus, Andronicus-
[que coronant,
Virtutis, mortisque pares quos gloria red-
[dit.

*In Acerno Siciliae, natale sanctorum Fau-
sti, Januarii.*

12 Idus tam quartas meritis Edistius auget,
Urbs Ravenna suo celebri quo martyre
[pollet

*In Campania civitate, natale sanctorum
Fortunati et Prisciani.*

13 Ternas Marcellus, Faustus, Januarius im-
[plent.

Tum quoque Petre tibi, Dionysique sacra-
[tum

Templum; et Chrysantho, Dariæque coru-
[scat et ara,

Tulpia cum plano quo præminet æquore ca-
[strum.

*In Spaniis, Corduba civitate, sanctorum
Fausti et Marcæ. Lemovicas dedicatio
sancti Salvatoris, et sancti Geraldii con-
fessoris.*

14 Callistus pridie antistes martyreque tropæo
Præcellens, multo et comitatus martyre ful-
[get.

*Romæ, via Aurelia, in civitate, natale
sancti Calixti episcopi.*

15 Idibus inde tibi Maurorum turba vocatur,
Agrippina animis pariter quæ læta beatis
Militiam Christo virtute et morte dicavit.

*In Capua, via Aurelia, natale sancti For-
tunati.*

Dionysium Areopagitam in Gallias nunquam venisse
facile credo; cum S. Dionysius, Corinthi episcopus,
Areopagitæ pene suppar, testetur eum fuisse primum
Athenarum episcopum, apud Euseb. Hist. Eccl. lib. iii, cap. 4. Sed quod Fortunatus Pictavensis,
quod deinde anno 825 Galliarum episcopi scripse-
runt, Dionysium in Gallias a Clemente, urbis Romæ
episcopo, missum esse, sola Gregorii Turonensis
auctoritate convelli non posse mihi quidem videtur.

- Dies 16** Septeno denoque Novembrem qui venien- A
[tem
Præsignat, Gallus colitur confessor; et una
Bis centum et decies septem memorantur,
[iniquus
Quos furor ob Christum simili mactavit ho-
[nore.
*In Africa, natale sanctorum Nerei et Sa-
turnini.*
- 17** Selecimum sacer antistes Florentius ornat.
*In Mauritania, natale sanctorum Donati
et Des...*
- 18** Lucas ter quinum festo officioque dicatum,
Monstrat, Paule, tuo Christum sermone lo-
[cutus.
Regni calcatrix juxta et Triphonia claret. B
(Scorpius autumnii hinc moderatur tempora
[læta.)
*In Oriente, translatio corporis sancti Lucæ
evangelistæ.*
- 19** Beronicus bis septeno atque Pelagia fulget;
Quos pariter quadraginta atque novem co-
[mitantur.
*In Antiochia Syriæ, natale sanctorum
Pelagiæ, et aliorum quadraginta octo.*
- 20** Ternum cum deno Caprasi martyr honoras.
- 21** Presbyter Asterius duodeno luce coruscat
Egregia, multos docuit qui vincere sanctos,
Undique bella piis duram minitancia mor-
[tem : C
Hunc et Hilarion eremi bonus accola comit.
Tunc numerosa simul Rheni per littora ful-
[gent
Christo virgineis erecta tropæa manipulis
Agrippinæ urbi, quarum furor impius olim
Millia mactavit ductricibus inclita sanctis.
- 22** Undecimum festo Philippus episcopus au-
[get :
Hermes hoc ipso a nitet, Eusebiusque bea-
[tus.
*In Thracia civitate, passio sancti Leode-
gali, et sancti Philippi episcopi.*
- 23** Severine, tuos decimo sacer inde colonos
Inspectas, primi radians de culmine templi.
In Trajanopoli Severi et Donati.
- 24** Nono quadrageni effulgent sexque triumpho
Romæ, militia et sancto certamine clari.
Martinumque b suum celebrans Vertanus
[adornat.
*In Nicomedia sancti Vitalis, Felicis et
Victoris.*
- 25** Octavum Crispinus habet cum Crispi-
[niano,
Flammas qui passi sævum vicere tyrannum.
Gemmas martyrii geminas veneramus
[eodem,

a *Hermes hoc ipso.* In codice Reg. et in Bigot, Ermas.

- Chrysantum, Dariamque, novo quos mu-
[nere Christi
Roma nunc vectos, tumulis Nova Cella ve-
[nustat.
Qua Rheni celsis succedunt æquora silvis.
Hilarus hic etiam nitet amplo præsul ho-
[nore.
*Eodem die natale sancti Frontoni episcopi
et confessoris.*
- Dies 26** Pontifices fama, signis, tumulisque co-
[ruscos
Septimus ostendit, vero de nomine Aman-
[dum,
Vedastumque, simul meritis et tempore
[junctos.
*In Nicomedia natale sanctorum Luciani,
Marciiani. Translatio corporis sancti
Amandi.*
- 27** Hinc sextum martyr pugnans Vincentius
[ornat :
Christete hoc pariter, Sabinaque virgo
[triumphat.
Et vigilia apostolorum Simonis et Judæ.
- 28** Simonis et Judæ præcellet quintus honore,
Quos opulenta Deo Persis mittente receptos,
Fidos martyrio et signis tumulare patronos
Promeruit, fidei cultrix si deinde fuisset.
Cæsare nata micat Decio hic Cyrilla, beatis
Virgo animis, et cui Decius haud editor
[esset.
Hic etiam Matronæ colitur per littora Faro.
- 29** Presbyter hinc retinens quartum Zenobius
[ornat.
*In Luciana, natale sancti Quintini et Fe-
liciani.*
- 30** Terno Marcellus Christi galeatus amore,
Centuriam cælo dignam geminaque sacra-
[vit,
Martyribus his centum et bis denis comi-
[tatus.
*Et translatio corporis sancti Saturnini
episcopi.*
- 31** Quintinum pridie celebrant sua gesta bea-
[tum;
Qui insigni et vario ob Christum certamine
[victor,
Octimbrem clauso componit in orbe ruen-
[tem.
Et sancti Foilnani martyris.
- NOVEMBER.
- Nunc quoque quis longa vigilet sub nocte
[November,
Quos igilando canat promemus carmine
[sanctos.
- Dies 1** Cæsarius prima designat fronte Novem-
[brem,

b *Martinumque.* Hunc versum ascripsimus e codice Regio.

Eximio cujus lætatur Roma triumpho. A *Dies* 11
 Mensis et hic reliquos stellato vertice vin-
 [cens,
 Uno omnes sanctos celebrans conjungit ho-
 [nore,
 Regia quos cœli pariter retinetque sovet-
 [que.
 Quartis, Victorine, sacer martyrq̄ue bea-
 [ris a.

Dies 2 Nonis : his etiam fulgent Julianus, hisque
 [Benignus
 Presbyteri fulgent virtute et sanguine
 [clari.

3 Ternis Germanus, Vitalis, Cæsariusque,
 Theophilusque pari collucent lumine festi.
In Trajecto, depositio sancti Huccu- B
berti episcopi.

4 Præsul hinc pridie Ruthenos Amantius
 [ornat
In Africa, natale sanctorum Primi,
Perpetuæ et Victoris.

5 Nonis Zacharias vates, templique sacerdos
 Eminent, ablatam ^b nati qui munere vocem,
 Vatis et officium prisco de more recepit.
 Hasque sacer Felix, monachusque Eusebius
 [augent.

Et sanctæ Mariæ et Secundæ.

6 Idibus octonis martyr Felix celebratur.
In civitate Redonis Galliæ, depositio sancti C
Melani episcopi, et sancti Leonardi
confessoris.

7 Septenas Amarante pia de morte sa-
 [crasti :
 Has quoque Willebrordus habet, quo prin-
 [cipe plebis
 Fresonum multi Christum sensere vocan-
 [tem.

In Nicomedia, Rogati, Donati, Primi
et Juliæ.

8 Senas ornantes Idus merito atque cruore,
 Claudi, Castori, Simplici, Symphoriane ^c,
 Et Nicostrate, pari fulgetis luce coronæ.

In Nicomedia, natale sanctorum Eusebi
et Eustasii.

9 Quinæ mox Idus Theodoro martyre ver- D
 [nant.

10 Quartis Modestus, Florentia, Tiberiusque
 Trino martyrio trino pro nomine fulgent.
In Antiochia, natale sanctorum Deme- tri
episcopi. Romæ, depositio sancti
Leonis episcopi.

^a *Martyrque bearis.* In codice Regio, meritisque
beatus.

^b *Eminent ablatam.* Sic emendavimus e codice
Bigot., cum antea corrupte legeretur, oblitam.

^c *Symphoriane.* In codice Regio et in Bigot. legi-
tur Semproniane.

^d *Festivos populos.* Quin ignoratio vocabuli haud
ita vulgaris locum hunc deformaverit, vix dubitare

PATROL. CXXI.

Menas sanctus ovat ternis virtute fideque.
 Confessor merito, officio, et sermone Sa-
 [cerdos,
 Atque fide Martyr, lato famosus in orbe
 Martinus, votis, festoque vocatur eodem.
 Exsilium, flagella, minas, tormenta necem-
 [que
 Pro Christo perpessa simul Domitilla trium-
 [phat.

*In Galliis civitate, dormitio sancti Mar-
 tini episcopi. Et sancti Mennæ.*

12 Agrippina tuus pridie excellit Cunibertus :
 Leonium Sequanæ recolunt quoque littora
 [sanctum.

*In Cæsarea Cappadociæ, natale sancto-
 rum Germani et Eusebii.*

13 Idus tunc hæres tuus, o Martine, retentat
 Bricius exsilio, lacrymis, signisque pro-
 [batus.

*Et in Malbod., translatio corporis san-
 ctæ Aldegundis.*

14 Octavam decimamque Decembres ante Ka-
 [lendas
 Clementinus habet, Theodotus, Philomi-
 [nusque,

Ilac pariter passi tortoris jussa cruenti.

In Heraclea civitate, natale sanctorum
Clementini, Heracli. Ipso die passio
sancti Justi.

15 Septena Eugenius, martyr denaque nitescit.
*In Africa civitate, natale sanctorum Sa-
 turnini et Demetri, et sancti Cæsarii.*

16 Eucherus sextam cum dena, Gregoriusque
 Implent, Lugduni hic, Neocæsaræ ille sa-
 [cerdos.

In Capua, natale sanctorum Vitalis et
Januarii.

17 Quindecima antistes Ligeris per littora,
 [perque

Festivos populos ^d, Anianus laude coruscet
 Æterna, merito, signis, prece, consilioque
 Urbem qui propriam hostili de clade re-
 [demit.

(Arcitenens gelido hinc contristat sidere
 [cælum.)

In civitate Hierapoli, natale sanctorum
Victoris, Alpei et Romolæ.

18 Hesychius martyr quartam denamque co-
 [ronat,

Romanusque, urbs Antiochi quis læta re-
 [currit.

possum; nam cum voces illæ *festivos populos* hic non
 satis convenient, probabile est populi cujusdam
 nomen sub voce *festivos* latere. Id vero fuerit *Belsivo-*
rum, aut certe *Belsinorum*, hoc est eorum qui *Bel-*
siam, vulgo *Beauce*, incolunt: hujus enim provinciæ
 nomen ante Wandalberti ætatem in scriptis Fortu-
 nati reperitur; quamobrem hic libenter legero *Bel-*
sinos populos.

In Cæsarea, Victoris, Maximi et Marciani.

- Dies 19** Tredecimam Felicianus cum Severino
Cumque Exuperio, fidei certamine sancit.
In Cæsarea, Januarii, Vitalis, Marciani.
Augustoduno ^a, *Simplici episcopi.*
- 20** Pontiane tibi duodenam Roma dicato
Obsequio sacrat, antistes martyrque beate.
In Spaniis, natale sancti Maximi presbyteri.
- 21** Abba Columbanus undenam sibi servat, ab
[ipso
Oceano multis vitæ qui dogmata sanctæ
Religione pia sparsit, sermone, manuque
Et vigilia sanctæ Cæciliæ.
- 22** Cæcilia illustrat denam mox sancta nitore **B**
Perpetuo, claris semper vulganda tropæis,
Virgo hinc cognato, sanctoque hinc fulta
[marito.
Romæ, passio sanctæ Cæciliæ virginis.
- 23** Nonam Papa tenet Clemens certamine, et
[altis
Virtutum titulis, mortem qui passus in
[undis,
Repperit exstructum divino munere ^b tem-
[plum.
Tum quoque septena genitrix cum prole,
[beato
Præcellens radiat Felicitas alma triumpho.
Hicque suos ^c Trudon mundi contemptor
[adornat. **C**
- 24** Chrysogonus meritis octavam et funere
[sancit.
In Blavia, sancti Romani.
- 25** Septenam Petrus antistes martyrque ve-
[nustat,
Urbis Alexandri populus quo præduce ful-
[tus
Errorum curvos spernit cæcosque meatus.
- 26** Sextam Linæ sacras roseo de sanguine
[papa
Et Siricii et Cassiani.
- 27** Martyrio quintam Agricola et Vitalis hono-
[rant.
Severi et Beati episcopi.
- 28** Silas, Paule. tuus quartam comes auget et **D**
[ornat.
Theophini et Julii.
- 29** Ternam, Saturnine, tibi, Mauroque dicamus.

^a *Augustoduno.* Hic nonnulla monebimus, quæ lectori nec ingrata fortasse nec inutilia videbuntur. Primum in codice Regio nusquam non scribi *Agustiduno*, eamque scribendi rationem, ut pravam esse, ita diu fuisse usurpatam: quod cum aliunde, tum etiam e nummis constat, in quibus Justinianus, Justinus, Tiberius plerumque quidem *Augusti*, non raro tamen *Agusti* dicuntur. Alterum in eodem codice ubi Autisiodori mentio fit, eam urbem *Autisioderum* semper vocari: quod eo minus contemnendum est, quo magis constat, inde hodiernum nomen *Auxerre*, non ex Autisiodoro, esse desumptum. Postremum, ubi occurrunt

Item Saturnini, et Sisinnii, et Chrysanthi, et Dariae.

- Dies 30** Andreas pridie præcellet apostolus, amplis
Virtutum fulgens radiis, titulisque per or-
[bem,
Qui indomitos verbo signisque subegit
[Achæos.
Brumalem hæc claudunt populorum vota
[Novembrem.

DECEMBER.

Anni supremum dicemus tempore mensem,
Quorum festa colat brevibus referatque
[diebus.

- Dies 1** Eligius Novio tibi sub luce Decembrem
Prima designat condigno præsul honore.
- 2** Veri, Securique micat Nouarum sanguine
[quartus.
In Mauritania, sancti Saturnini, et Fortunati, et Maximi.
- 3** Africa Cassiano libat sub martyre ternis.
In Africa, natale sancti Joannis, Stephani et Victoris.
- 4** Tum pridie cum Victorio præcellet Hera-
[cleus.
In Laodicea metropoli, Felicis et Metrobi, et translatio sancti Benedicti abbatis.
- 5** Dalmatius martyr Nonas, Crispinaque ser-
[vant.
In Africa, natale sanctorum Candoris, Privati, Fulgenti, et sancti Amanti.
- 6** Octonas Idus Nicolaus episcopus ornat.
In Africa, natale sanctorum Fortunati, Hermogenis, et Rogati.
- 7** Septenas retinet Polycarpus cum Theo-
[doro.
Romæ, natale sancti Eutyciani episcopi.
Et octava sancti Andreae apostoli.
- 8** Eutyciane, nites senis felici papa cruore:
Has quoque Zenon habet conjuncto martyr
[honore.
Eusebii episcopi, Urani episcopi, et Successi episcopi.
- 9** Sebastianum quinis celebramus ab Urbe
Translatum, proprio quo Gallica rura pa-
[trono
Exsultant, ingens templum cui surgit et ara:
Antiquosque nitent æquantia culmina fa-
[stus.

Eusebiæ et *Focæ* nomina, hæc in eodem codice ita esse descripta ut vides, non, ut mos est, *Exptemie* et *Phocæ*; atque eam scribendi rationem a nobis quoque esse servatam, quod vulgarem nummi ipsi, optimi antiquitates testes, aspernantur; ut videre est in opere cui titulus *Numismata Imp. Rom. a Trajano Decio, etc.*

^b *Divino munere.* Secuti sumus lectionem codicis Regii, in priori editione, *divino numine.*

^c *Hicque suos.* Hic versus abest cum a codice Regio, tum etiam a Bigot.

Has quoque virgo sibi meritis Leucadia A *Dies 18 Quindecimus demum* a *Moyses sanguine*
[sancti. [vernati.

In Alexandria, natale sancti Donati, Valentini.

Hinc Phœbum duplici Capricornus sidere
gestat.

Dies 10 Eulaliam sancto quartis veneramur amore,
Hispaniam Emeritam cujus cruor ossaque
[servant.

*In Africa, natale sanctorum Victoris,
Honorati et Vincenti.*

Et natale sancti Damasi papæ.

19 Quartum cum deno Zosimus, Dariusque ^a
[coronat.

11 Romulidæ Damasi a ternis solemnia papæ
Occurrunt, parilemque simul Victoricus,
[atque

*In Nicea civitate Bithyniæ, Zosimi, et
Pauli.*

Fuscianus ^b habent festi votique nitorem
Ambiana virent quorum nunc rura cruore.

20 Terno cum deno antistes, Zeferine, coru-
[scas.

*Romæ, natale sancti Capitulini, et Præ-
textati. In Spaniis, sancti Eurici.*

Natale sanctæ Theclæ.

12 Hermogenes, Donatus, bis denique coru- ^B
[scant

21 Translati Thomæ celebrat duodenus hono-
[rem,

Tum pridie et bini, conjuncto sanguine,
[sancti.

Aurea quo structore Dei cognoscere hono-
[rem

*In Spaniis civitate Almerita, natale
sancti Hermogenis.*

India promeruit, signis commota ^c tremen-
[dis.

13 Idus Syracusa tibi, Lucia, dicavit,
Paschasium Christi pro nomine passa ty-
[rannum,

(Solstitio hic Phœbus celsos remeare per
[axes

Spiritus immobilem quam sanctus fecit
[iniquis

Incipit, hinc gelidam primum conversus ad
[Arcton.)

Esse viris : Judoch pariter colerisque sa-
[cerdos

22 Undecimum celebrat triceno martyre Roma.
In Antiochia, natale sancti Basilei.

Egregie, Oceani cedunt cui sæpe procellæ.

23 Victoria Christi decimus de Virgine fulget.
*Romæ, natale sanctorum Urbani, Cornelii
et Victoris.*

14 Nonum cum decimo Jani de more Kalendas ^C
Qui vocat, antistes Nicasius auget honore :
Spridionque die præsul celebratur eodem.

24 Nono venturæ cumulantes munera luci,
Lumina, pervigilesque aras et templa para-
[mus :

*Lugduni Galliarum, sancti Viatoris epi-
scopi.*

Virginibus quadraginta hic splendet quo-
[que, cælo.

15 Octavum cum deno Maximine retentas,
Aureliana ferax præbent cui rura lyæum.

Quæ dignam vitam voto et virtute dicarunt.

16 Terui septeno et decimo pueri memoran-
[tur,

25 Octavo servi dignatus sumere formam,
Errantemque hominem veniens revocare
[Creator,

Impia qui Assyrii temserunt jussa tyranni,
Quorum nec crepitans valuit terrere fide-
[lem

Partu virgineo mortales induit artus,
Eugeniam quoque tum memoramus, Ana-
[stasiamque.

Constantemque animum fornacis flamma
[furentis.

*In Bethlehem, nativitas Domini nostri Jesu-
Christi.*

*Aurelianis civitate, sancti Maximi epi-
scopi.*

Consimili Christum comitatus mente, fl-
[deque,

17 Ignatius sanctus deno sextoque triumphat,
Antiocheus urbis pastor, martyrique, fera-
[rum

26 Septimus hinc Stephano Levita et mar-
[tyre primo

Quem dentes panem vivum fecere : se-
[quantur

Excellet, naturam Regem passumque, beata
Qui vita Dominum pugna est et morte se-
[cutus.

Quem fuso ob Christum Rufus, Zosimus-
[que cruore.

27 Dilectus Domini, Verbi inspectorque di-
[vini f,

Et sancti Valentini.

Pectore de Christi fontem qui haurire po-
[rennem

^a Romulidæ Damasi. Sic codices duo Reg. et Bigot. Prior editio, Roma litat Damasi.

^b Fuscianus. In codice Regio, Faustianus.

^c Quindecimus demum. Cum in codice Regio in locum vocis demum, quæ hic omnino est supervacua, exatit decimo, versum sic emendari posse arbitror.

Quinus cum decimo, vel cum deno. Sequentem verum ascripsimus e codd. Regio et Bigot.

^d Duriusque. In codice Regio, Clariusque.

^e Signis commota. Sic codd. Regius et Bigot, bene : prior editio, comitata, male.

^f Divini. In utroque codice, superni.

Promeruit, sextum sancit lustratōne Joan- A
[nes.

*In Epheso, assumptio sancti Joannis evan-
gelistæ.*

Dies 28 Uberibus matrum rapuit quos dira cupido,
Regnandique sitis, Christum dum perdere
[natum

Herodes cupit, infantes quinto veneramur.

29 Vates rexque pius, divinæ et stirpis origo,
Insignit quartum David sermone fideque :
Urbsque Arelas Trophimo gaudens pastore
[coruscat.

*In Africa, natale sanctorum Saturnini,
Honorati et Felicitæ.*

30 Mansuetus ternum simul et Florentius or-
[nant ^a B

Et natale Sereni.

31 Sylvester pridie Romanam papa per urbem
Lætantes populos votis sibi subdit amicia,
Pontificum primus tranquillam cernere pa-
[cem

Qui meruit, dominosque orbis purgare la
[vacro.

Virgo Columba simul palmam virtute pe-
[rennem

Percipis, effuso Christum comitata cruore :
Cumque Potentiano, Sabinianus eodem
Occurrit festo, æquales ara atque trium-
[pho ;

Urbem qui Senonum primi docuere patroni
Hæc tandem claudunt extremum festa De- C
[cembrem.

CONCLUSIO.

^b Hæc nunc, Christe, tuo Deus,
Conscripsi breviter munere carmina,
Constans expetiit quæ studio pervigili fides.
His digesta micant simul
Cœlestis patriæ et militiæ agmina,
Summo perpetui quæ radiant æthere luminis.
Quorum te veniam prece
Indignus rogitans obsecro criminum :
Multo supplicii namque premor perpetui metu.
Trinis ecce decenniis
Vitam dego miser; quintus et insuper
Ævi curriculis orbis adest atque meatibus.
Me nunc nil recolens boni

^a *Ornant.* Uterque codex, *aurant.*

^b Metrum choriambicum, gliconium, asclepiadeum, alcaicum.

Egisse atque pii, concutior nimis ;
Curæ nam stimulant horribiles mentis ad intima.

Lapsum jam releva, Pater,
Tandem et præteritis exue sordibus,
Squalet conscia quis mens, nimisque angoribus
[tremis.

Sanctorum retuli canens
Hic certamina, præclaraque martyrum
Vexilla ante oculos constitui, signaque ovantium.
Horum glorificat, Pater,
Sanguis te, jugiter mors loquitur pia :
Vivunt namque tuo præsidio et luce perenniter.

• HYMNUS IN OMNES SANCTOS.

Christe, cœlorum modulans caterva
Quem canit, laudat sitiens, cupitque,
Consonas laudes, petimus clientum
Cerne favendo.

Te chori Regem celebrant superni,
Civium turmæ et recinunt piorum ;
Celsa quos cœli retinens coruscat
Aula, fovetque.

Patriarcharum veneranda teque
Turba collaudans jugiter beata,
Percipit vitæ sitiens perennis
Munera semper.

Te prophetarum resonant loquentum
Spiritus; missi quoque te per orbem
Prædicant verbi pariter ministri
Voce manaque.

Martyrum sanguis simul et triumphans
Cum sacerdotum tonat ore; casta
Virgines jungunt viduæ et canoris
Tympana sistris.

Omnis ostendit Dominum docetque
Te poli summo radians in axe
Ordo, te servi canimus fideli
Cordis honore.

Tu libens nostrum petimus reatum
Solve, tu castam famulis piamque
Mentis aspirans cumula benigno
Munere laudem.

Gloriam cœli tibi vox perennem
Reddat exultans, Pater, atque Nate,
Spiritus, regno quibus alme compar
Vivis eodem.

• Metrum dactylicum, sapphicum, pentametrum.